

«Норуот  
күүһэ —  
көмүөл  
күүһэ!»

# ЭНГСИЭЛМИ

2011 сыл  
Ыам ыйын  
14 күнэ  
Субуота №57-58  
(1049002)

1935 сыл алтынны 5  
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга  
«Сыл бастын хаһыата»

**Бэлиэ түгэннэртэн**

## ЧАБЫЛХАЙ СИТИЬИИ

Муус устар 21-29 кк. Москва «Биир ньыгыл Россия» партия уонна «Содружество» диэн айар коллективтары, культураны өйүүр фонда (дир. Ю.А. Соколов) тэрийиилэринэн сыллата ытыллар «Единство России» норуоттар икки ардыларынаабы 30-с айар фестиваль-конкурса Хатырык нэһилиэгиттэн «Уолан» ансаамбылабыс уолаттара – салайааччы Иван Попов, Афanasий Татаринов, Семен Рожин, Прокoпий Окoнешников, Павел Петров, Вячеслав Дьяконов, Илья Левин, Александр Дьяконов баран кэлбиттэрэ.

Бу конкурса Россия 45 регионуттан барыта 1200 киһи, 85 бөлөх эстрадной, фольклорнай уонна үгүкүү блоктарынан кыттыбыттар. Саха сириттэн 8 сылы быһа араас бөлөхтөрү ситиһиилээхтик илдэ сылдыбыт Дьокуускай куорат Губинская окуругун общественной киинин сүрүннүүр специалиһа, СР культуратын туйгуна, урут Хатырыкка кулууп сэбиэдиссэйинэн үлэлээбит Екатерина Семеновна Ощепкова продюсерынан сырытта.

Фестиваль аһыллыта «Космос» гостиница 1000 мизэ-тэлээх залыгар буолла, оттон

конкурс «Прожектор» концертнай залга ытылынна. Уолаттарбыт А.Татаринов баянна тыыннаах добуһуолунан Максим Аммосов туһунан уонна У. Сергучева музыкатыгар, Сайа тылларыгар «Суоллар» диэн

ырыалары ыллаан Гран-при үрдүк ааты ылан кубогунан уонна дипломунан наараадаланналар. Конкурска кыттыбыт икки эрэ киһиэхэ, ол иһигэр биһиги ансаамбылбытын тэрийбит музыкант Афanasий Татариновка «За высокий профессионализм» диплом туттардылар. Маны сэргэ Саха сириттэн Уус-Алдан Суотту нэһилиэгин «Иэйи» дыахталлар ансаамбыллара фольклорга I степеннээх лауреат буоллуора, Сийэ Уола Виктор Иванов сольнай ырыаба Гран-при, Томпо улууһун Кэскил нэһилиэгит-

тэн сылдьар Оля Охлопкова 2 степеннээх лауреат аатын ылылар. Муус устар 30 күнүгэр Хатырык нэһилиэгин дыоно-сэргэте сынныалан кинигэ толору мустан уолаттары көрсөн ансаамбыл уон сыллаах үлэтэ үрдүктүк сыаналаммытынан ээрдэлээтилэр, тэрилтэлэр салайааччылар махтал суруктары, сувенирдары туттардылар. Харда тылы кыайан барбатах ансаамбыл ырыаһытара, улуус баһылыгын I солбуйааччы Николай Слепцов, нэһилиэк баһылыга Алексей Пинигин эттилэр, уолаттары ыраахайанга тэрийээри бүтүн улуус дыоно-сэргэте көмөлөспүтүн кэпсээтилэр. Ол курдук Тамара, Валентин Васильевтар дыиз кэргэнинэн кылынан сахалы күннэх, төбөҥө кэтиллэр быаны түүннэри өрөн биэрбиттэригэр, спонсоруудабыт «Намгазстрой» ген. директоругар А.А. Федорова, Намнаабы ОДКХ салайааччытыгар Н.В. Игнатевка, улуустаабы киин баһылына кыл. ырааһыгар Л.А. Слепцова у.д.а. көмөлөспүт дьонго махтанналар. Улуус аҕа баһылыгар А.И. Ильингэ, бастаки солбуйааччытыгар Н.В. Слепцовка, улуустаабы культура управлениетын Н.А. Соловьевка көмөлөрүн-өйбүллэрин иһин махталларын тиэрдэллэр.

**А. КУЛИЧКИНА,**  
**общ. корреспондент**

**Хайдах олордугут, ыаллар?**

## БИБЛИОТЕКА — ДЬОН САЙДАР КИИНЭ

Ыам ыйын 6 күнүгэр Партизан нэһилиэгин олоһун, үлэтин билсэ сырыттыбыт. Библиотека — нэһилиэк биир тутуах, дьон наадыр дьигэ. Бу күн орубуна бу тэрилтэ модельнай буолбутун бэлиэтиир үөрүүлээх күн эбит. Онон нэһилиэк баһылыгын В.Г. Алексеевы кытта тэрээһингэ барсабын.

Библиотека сана дьигэ 2004 с. тутулан үлэҥ киирбит. Сэбиэдиссэйинэн 2009 сылтан Марфа Семеновна Едукина үлэлиир. Киини иннинэ уһун сылларга Марфа Васильевна Окoнешникова сэбиэдиссэйдээн тэрилтэ улууска биир биллэр, бастын үлэлээх буолуутугар улахан кылаатын киллэрбитэ. Модельнай буолуу — улахан чигэс, уһун сыллаах сыралаах үлэ түмүгэ уонна атыттартан сайдыылаах, аныгы ирдэбилгэ эппиэттиир гына хаачыыллыгы туоһута. Ол курдук Партизан нэһилиэгин библиотеката улууска иккиһинэн модельнай буолла, бу иннинэ Бэтүгнээҥи библиотекта модельнай ааты сүкпүтэ.

Модельнай буолууга нэһилиэк дыаһалтата улаханньык өйөөбүт, харчынан көмө оҥорбут, КЧМ оһох ылытыгар көмөлөспүт. Маны таһынан улуус дыаһалтата, культура управлениета, Н. Рыкунов аатынан улуустаабы библиотека салалтата эмиз өйөөбүттэр, күүскө буолбуттар.

Модельнай буолар туһуттан хайаан да интернет наада. Онон бу кыһын интернеткэ холбоммуттар, 3 компьютер ылбыттар. Онон олохтоохтор, ордук оһолор

кэлэн интернеккэ киирэн наадыр матырыяалларын билсэр кыахтаммыттар. Эссэ биир ситиһинэн национальнай библиотека сайттыгар киирэн наадыр кинигэлэри көрдөһөн булар кыах үөскээбитэ буолар. Национальнай библиотека библиографтарыгар ыйытык ытан сөптөөх эппиэти ылыаха сөп. Маны таһынан библиотекаралар икки ардыларынаабы абонентан куораттан наадыр кинигэлэрин сакаастан ылар буолаллар. Наадыр кинигэлэрин Россияга тийэ көрдөһөн толорторон сакаастан ылыахтары сөп. Холбоһуктаах каталокка улуустар хаһыаттара бары электроннай варианынан киллэриллэ сылдьаллар, ону булар ааҕар кыах үөскээбитэ. Аныгы көмө кытта тэнгэ хардылыгыр биир ньыма — модельнай хаачыыллыга электроннай кинигэлэр кэлиэхтэрэ. Оччоҕо кинигэни маһаһынтан кыайан атыыласпакка хааллаха компьютертан ааҕар буолабын. Бу туһунан истибит дьон «оччоҕо аҕыах сылынан аны кинигэ дьон суох буолар дуо?» дьон ыйыттылар. «Кинигэ хаһан баҕар син биер баар буолоуоҕа» дьон хоруйданна. Бу барыта ыччаттар, кинилэр үөрэхтээх, сайдыылаах дьон буолалларын туһугар оҥоһуллубут.

Бу күн библиотека модельнай буолбут үөрүүлээх түгэнин үллэстэ үгүс киһи кэлбит. Кинилэр саҕа кинигэлэр быыстапкаларын, аныгылыгы тыһиннамыт дьиэни кэрийин көрдүлэр. Үөрүүлээх күнүгэ улуустаабы библиотека 20 тыһ. солк. бэлэх

биэрбит, нэһилиэктэргэ баар филиаллар эмиз бэйэлэрин бэлэхтэрин аҕалбыттар.

Библиотека саналыы, аныгылыгы ирдэбилгэ эппиэттиир буолбутун бэлиэтиир үөрүүлээх чааһа «Хомус» культура киинигэр ытытылынна. «Дьүрүл» хомусчуттар ансамбыллара бичэри арыйда. Улуус баһылыгын солбуйааччы И.Р. Попов, культура управлениетын начальнига Н.А. Соловьев, улуустаабы библиотека сэбиэдиссэйэ М.Р. Софронова, Хатырык баһылыгын солбуйааччы Н.В. Кларов о.д.а. бэйэлэрин истин ээрдэ тылларын тиэртилэр, бэлэхтэрин туттардылар. Нэһилиэк баһылыга В.Г. Алексеев ээрдэ тылыгар библиотека дьигэ кыраһаһын этэн туран быйыл салғаһын тутан балаһан ыйыгар киллэриэхпит дьигэ уонна 10 тыһ. солк. суумалаах сертификаты туттарда. Национальнай библиотека научнай-методическай отделын сэбиэдиссэйэ О.И. Сосина культура министрэ А.С. Борисов илии баттаһыннаах модельнай буолбуттары туоһулуур сибидитилистибэни туттарда.

Бу күн оскуола үөрэнээччилэрин толорууларыгар инсценировканы, олохтоох дыахталлар аабыларыгар саха поэттары хоһооннорунан «Таптал истин иэйиитэ» литературнай монтаһы, «Хомус» культура киинин директора Семен Алексеев ырыатын кэлбит дьон сэһэрэн иһиттилэр. Библиотека сайдыытыгар улахан көмөлөөх, сыраларын уурбут дьон улуус баһылыгын махтал суруктарынан, олохтоох дыаһалта бочуотунай грамоталарынан о.д.а. наараадаларынан бэлиэтэннилэр.

**В. РЫКУНОВА**  
**(Партизан нэһилиэгин туһунан 2 стр. аабын)**

**Ким да үмнүллүбүт, туох да үмнүллүбүт**

## БУ КҮНҮ ҮЙЭТИТТИЛЭР

Уоттаах сэри саҕаламмыта быйыл 70 сылын туолар. Бэс ыйын 22 күнэ дойдуну үрдүнэн Кутурдун күнүнэн биллэриллэн турар.

Быйыл Улуу Кыайы буолбута 66 сылын бэлиэтээтибит. Ол курдук ыам ыйын 7 күнүгэр Хамаҕатта нэһилиэгиннээх өйдөбүнньүк пааматынньык тула муһунна. Икки орто оскуола үөрэнээччилэрэ сибэкки, шар тутуурдаах күргүөмүнэн хаамсан киирэллэр. Лоп курдук күнүс 11 ч. миитин саҕалаһар. Миитингэ дыаһалта баһылыгын солбуйааччыта Шелковникова К.М. ветераннары бэйэтин киириги тыһынан ээрдэлээн туран президент Д.А. Медведев ыһпыты ээрдэ суруктарынытыс тыһынан добуһуоллатан туттартаата.

Кырдыаҕастар сэбиэттэрин председателэ Бурнашева Т.И. кылгас гынан баран диригис хоһоонноох дакылааты оҥордо. Онтон тэрилтэ салайааччылары бэйэлэрин ветераннарыгар өйдөбүнньүк бэлэхтэри туттардылар. Ырыаһыттар Н. Находкин, С. Бурнашева, Т. Гаврильева, И. Заболоцкий, О. Кудрина у.д.а. бэйэлэрин ырыаларын бэлэх уунулар. Ол кэнниттэн тыһыл, үлэ ветераннары кырдыаҕастар балаһаннарыгар оһоронор сылаас чэйи иһэ-иһэр-хоро сэхэргэстилэр, үөрдүлэр-көттүлэр, аасыт олохторун санаһылар. Түмүгэр бары хаартыскаҕа түһүлүнөр бу күнү үйэтиттилэр.

**Егор ФЕОФАНОВ,**  
**тыһыл, үлэ ветерана, Хамаҕатта**

## АҒЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Улуу Кыайы 66 сылын көрсө ыам ыйын 6 күнүгэр улуустаабы ыччат велопробега буолан ааста. Икки бөлөххө араһан: биер бөлөх Хатырыкка, иккис бөлөх 1 Хомустаахха мустан айанга турунубут. Нэһилиэк аһын тохтоон Кыайы пааматынньыктарын сааскы бөхтөн ыраастаабыһпыт. Тэрээһингэ ыччат лидертэрэ уонна спортсруктордар нэһилиэктэртэн кытыннылар.

Велопробег кыттааччыларын арыаллыыр массыналары биэрбит ГАИ начальнигар М.Н. Кириллингэ махталбытын тиэрдэбит.

**Дмитрий БУНАЕВ, «Ленскэй нэһилиэк» МТ ыччат политикатыгар специалиһа**

**Халаан-2011**

## УУТТАН СЭРЭНИЭХХЭ

«Нам улууһа» МТ дыаһалтатын гражданскай обороһа уонна ыксаллаах быһыыга-майгыга отделын кылаабынай специалиһа С.И. Чирков ыам ыйын 12 күнүгэр иһитинэрибитинэн халаан уота Хангалас улууһун Сийэ нэһилиэгин аһыгар кэлбит. Дьокуускай куоратка уу ыам ыйын 13-14 күннэригэр кэлэрэ сабадаланар. Онтон Нам улууһугар куораттан арыһы хойутаан, аны 2-3 күнүнэн кэлэрэ сабадаланар. Алдан өрүһэ эстэрэ Арбын нэһилиэгин олохтоохторугар кутталы үөскэтиэн сөп.

Степан Иванович эппитинэн уу таһыма наһаа улахан суох. Ол да буоллар улуус олохтоох-

торо халаан ууттаттан сэрэхтээх буолаллара ирдэнэр. Ол курдук сүөһүлэрин эрдэ күрэтэн, маллары-саллары хомуһан оһороллоро наада. Өрүс арыларыгар бултаааччылар эрдэ кэлиэхтэрин наада.

Маны таһынан ыксаллаах быһыыга-майгыга отдел баһартан сэрэхтээх буоларга ынгыгар. Билинги туругунан Никольскай, Хамаҕатта, Модут баһаардома умуруоруллубуттар. 1 Хомустаахха билинги даһаны ойуур умайар. Баһаары оҥорбут буруйдаахтар көрдөнөллөр.

**В. РЫКУНОВА**

**« ҰЙЫТ — ХОРУЙДУБУТ »**

Тел. 41-3-32, 41-4-96

**Октябрьскай 12 дьигит олохтооһо:**

— Биһиги олоор дьигит уонна эссэ ыаллыгы икки дьигэ тугурччу ууга тураллар. Ордук бастаахы этээстэр эрэдэннибит. Дьигит бүтүннүү сийк. Ороммут, дьыбааммыт ибис-инчэҕэй. Кыра оҕолоох ыаллар бааллар. Кинилэргэ бу уу төһөлөөх буортуну аҕаларын этэ да барбаппын. Урукку сылларга оботтороллор этэ.

**Кэнники турба устун син барара. Онон быйылыгы курдук үһүнүкт у р б у т у н өйдөөбөтүн. Үс нэдиэлэ буолла, ол туһахтары уу замсаабакка сытар. Тоҕотун Ленскэй нэһилиэк дыаһалтата бэркэ биллэр уонна туох да мизэрэ, дыаһал ыбата сонньутар. Онон кэтэһэ саһаан баран хаһыат нөҕүө хоруйдууругар ынгырабыт. Халаан бу кэллэ, ол содула биллэр.**



«Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыга П.М. Попов:

— Быйыл уу ыһтар икки турба (Ст. Трапезников, Ойуунускай уул.) тонмутун түмүгэр икки этээстээх, элбэх квартиралаах дьигэлэр хаар ууттаттан улаханньык эмсэҕэлээтилэр. Тоһуулар биричиилэрэ Ст. Трапезников аат уулуссаҕа кыһын теплотрасса тоҕо барытыгар, уу ханаабатыгар улахан муос үөскээбитэ уонна Ойуунускай уулуссатыгар күһүн турба толору уулаах хаалбытын түмүгэр табыстылар. Турбалары ириэри түмүгэр хаайтарбыт уу ыам ыйын 6 күнүгэр барда.

**Бэлэмнээтэ Л. УВАРОВСКАЯ**

— 900-тэн тахса нэһилиэгүннэлээх Партизан нэһилиэгэ күнбүгүн улууска орто бөлөххө бастыннар ахсааннарыгар ааттанар. Бу кирбиини биһиги ааспыт үйэ күүрээниэх сыйларыттан — колхозтааһын-совхозтааһын сафаттан ыһыктыбакка олоробут. Онуоха билингни көлүөнэ дьонго сөргөбө ол сыллар туоһулар, туйгун үлэлэрин, үрдүк көрдөрүүлэрин иһин уордьанынан бэлэстэммит 8 киһи холобур буолаллар. Кинилэр патриотическай өй-санаа күүһүнэн тэлэрэн бэлэстэммит 8 киһи холобур буолаллар. Кинилэр патриотическай өй-санаа күүһүнэн тэлэрэн бэлэстэммит 8 киһи холобур буолаллар. Кинилэр патриотическай өй-санаа күүһүнэн тэлэрэн бэлэстэммит 8 киһи холобур буолаллар.

ирсэллэр. Онон эдэр дьонтон сүүмүрдээн, бастыннары талар сорукутаахтар. Былаан элбэх, түмүгү ситиһиэхпит дьэн спортивнай инструктор Борис Романов эрэллээхтик санаатын түмүктүүр.

Олохтоох амбулатория халаан ууттунан 100 бырыһыан өрөмүөннэнэн, малгыар-салгыар тийэ хааччылыбыт. Барыта 300-тэн тахса кв. м иннээх улахан дьиэ бары ирдэбиллэргэ эппиэттир усулуобуйаалаах. Ол эрээри дьиэ үс гыммит иккитэ аһаҕастурур. Штаттара сарбыллан үһүс сылларын 8 үлэһиттээх дыбүс амбулатория быһыыты-

Былырынын үлэлэрин кэпсээн интернетиин, кэтэхтэн “Росточек” дьэн бүтүн Россия таһымнаах конкурса кыттыбыттар уонна кыайыылаах үрдүк аатын ылбыттар. Ол туоһу — диплом уонна кыһыл көмүс мэтээл. Оҕо саада саха төрүт үгэстэрин, ырыатын-тойугун киэнник тарҕатар. 1991 сылтан „Сыккыс“ дьэн хомус ансаамбыллаахтар. Манна улахан бөлөх оҕолору дьарыктаналлар. Араас конкурстарга кытталлар. Нэһилиэк, улуус, республика таһымнаах тэрээһиннэргэ кыттыһаллар. Ол сиэринэн быһылыгы Туймаада ыһыаҕар киирэн оонньоохтара. Биллэрин курдук

улахан түһүлгэ партизаннар бары кэриэтэ киирэн кыттар санаалаахтар.

Олохтоох дьаһалта уонна олохтоохтор даһаны нэһилиэгэр уонна уопсай көстүүтүгэр, суолларын тургута улахан болҕомтону уураллар. Хас да сыллаабыта уокка былдыаммыт квартира бөҕүн-сыһынын ыраастаан, саналы күүрүүлээн-хаһаалаан нэһилиэк музейыгар анаан дьэ туппуктар. Бу тизгиртэ өссө кырдыаҕастар балаҕаннарын тутар былааннаахтар. Билингитэ почта анаан сана дьэ тутта сылдьаллар. Онон социальной объекттары бары санардыллыбыттар.

тар. Олортон ахтан аһардахха, эдэр үлэһиттэргэ анаан квартира, стадионнарын сангардан биэрэн, манна оҕо оонһууур площадката, футбол хонуута, сүүрэр сир тутар баһаалаахтар. Быһылыттан сафалаан благоустройство салаатынан, сир анһынан барар 8,5 км уһуннаах водопровод турбалара тардыллыахтара. Маньаха анал федеральной программанан 21 мөл. солк. көрүллүбүт. Үлэни бу сайын сафалаахтара.

„Развитие села“ программанан 12 ыалга гаас киирбит. Уруккута райпо маһаһыныгар „Электра“ аты-эргээн дьэ этэ арыллара күүттүллэр. Бу күннэргэ хаһаайыттар кэлэн хас да сыл үлэһиттэргэ өтөхсүйэн турбут дьэни өрөмүөннөүхтэрэ, санатыгар түһэрэхтэрэ. Нэһиликкэ барыта 4 маһаһын, 1 пекрыя баар. Балартан 2 маһаһын арыгыны атыһылыр. Онуоха СР президени ыйааҕа кытаанахтык хонтуруолланар. Кэники сылларга арыгыны иһэр киһи ахсаана аччаабыта бэлэстэнэр.

Ажалар түмсүүлэрэ, ДНД сөргүтүллүбүттэр. Ветераннар сэбиэттэрэ нэһиликкэ эрэ буолбакка, улууска бастыҥ үлэлээх. Сэбиэти 16-с сылын Учугуталлар учугуталлара, СР Бочуоттаах бэтэрээн М.П. Турантаева салайар. Кырдыаҕастар Мария Павловна сатабыллаах салайытынан эдэрдэри кытта тэҥнэ олох устун хаамсаллар. Бары тэрээһингэ олус көхтөөхтөр. Оскуоланы, олохтоох дьаһалтаны, кулуубу кытта ыкса сибээстээхтэр. Кыайыы пааматынньыктын көрөллөр-истэллэр. Сангардан, көнөтөн сквер оҕорор былааннаахтар. Эмээхсигтэр „Көмүлөк“ түмсүтүлээхтэр. Ийинэн дьарыктаналлар. Быһыл улуус баһылыгы быһа чыккөмүтүнэн бэтэрээннэр В.И., П.Е. Соловьевтар Намна Ржевская уул. сана туулуубут дьэ эттэн биир хостоох квартира ылбыттар.

Бу курдук Партизан нэһилиэгэ кырдыаҕастан алгыһын, эдэрден эйгитин ылан үлэһит-хамсы олорор.

**Л. УВАРОВСКАЯ**

## Хайдах олордугут, ыллар? ТУРУУ ЧЛЭҺИТТЭР ТЭЛБИТ СУОЛЛАРЫНАН



Барыта 12 социальной объект санардыллыбыт. Онуоха АВП салаатынан 80 мөл. солк. көрүллэн улахан үлэһиттэри кытта ууттан эмсэҕэлээбит 865 киһиэхэ көмө оҕуһулуубут. Ус ыал дьилэрин сангардалларыгар сертификат ылбыттар. Нэһилиэк көстүүтэ түсүбүт, сөргөһсийбит. Аҕыһа сыллаабыта „Үтүө дьыала“ хамсаанын көмөтүнэн тутулуубут культураны кинигэ дьүөрэлэһи спорт дьэ этэ уонна амбулатория ыраахтан кылбайан ыгырау гуйа көрсөллөр. Бу икки дьэни „Анаабыр алмаастара“ хампаанья чөлүтүгэр түһэрбит. Бөһөлөк спордун инструктора Борис Романов кизэн тутта, икки мэндизмэнинэн олохсуйбут дьэни: көрүҥнэринэн аналлаах хостору, кизэн-куон сааланы көрдөрөн кэпсиэр. Манна волейбол, мини-футбол, бокса, туштуу секциялара ыгытылаллар. Түөлбөлөр күрэхтэһиилэр күүрээниэхтик, тыҥаһыннаахтык тэриллэр. Оттон: „Улууска спорка көрдөрүүтүнэн хаһыс мистээҕэ сылдыабыт?“ дьэн ыйытыыга: „Доволонтуубут“ дьэн кураанах, судургу эппиэти иһиттим. Биричиинэтин инструктор көлүөнэлэр солбуһууларыгар көрөр. Бэйэлэрин кэмнэригэр бөһөлөк чизин көмүскэбит спортсменнар билигин ветераннар кэксэлэригэр кил-

нан үлэһиттэр. 32 сыл ыстаастаах акушер-гинеколог Е.Н. Третьякова урукку сылларга участковай балыһа, кырдыаҕастары эмиттир кизин быһыытынан толору, тигинэччи үлэһит олорбуттарынан сылаастык ахтан аһарар. Кизин бэлэтиринэн, билигин нэһиликкэ эрэдүгөрү сүрэх, астма, тымныһыан ыалдыгы элбээбит. Маньа тэҥэ аныгы кэм ырыгыта — стресс хойдубут. Кэлиги сылларга үөдүйүт „штаты сарбыһы“ дьэн этии доруобуйага наһаа улахан охсууну аҕаларын этэр. Онон „сокращение“ кутталлаах тылга кубулуйбут. Аптека суох. ырыһахтар эмтэрин-томторун Намтан атыһалаһарга күһэллэллэр. Онуоха автобус, такси тохтобула ыраабыттан олохтоохтор ордук күһүн, кыһын ыраахаттары көрсөллөр. Мизэни автобус бөһөлөккэ киирэн аһар эрээри, сылдыар чаһа дьон айанын кытта сөп түбэспэт. Онон суолга тахсан тоҕон-хаган доруобуйаларын эбии айгыратталара кистэл буолбатах эбит.

Нэһилиэк кизэн тутуута — 50 мизстэлээх „Кустук“ оҕо саада. Доруобуйаны тупсарар, физкультураны тарҕатар кыһа, итигиллээччилэрин сылгы сиэлэнэн эмтиир хайысханы тутуһар.

ыһыах дьүрүһүйэ оонһууру хомуска анаар. Ыһыах кэмигэр икки күн устата хомус аан дойдутаагы 7-с конгресса ытыһылаабыта. 1000-тан тахса киһи аһаҕас халаан аһыгар туран бары тэҥнэ хомуска оонньоохтара. Хомус уустарын түһүлгэтэ, быыстапка, хомусчуттар концертара уо. да тэрээһиннэр күүттүллэллэр. Бу

Арай, оскуолаларын тутуута хаалбыт. Ырайыага оҕоһулуубут. 2014 сылга тутан бүтэрэн киллэрэр сорукутаахтар. Биир сана, сөргөх уулуссанан Шарапов аат сүгэр ыччат квартала буолар. Манна 5 сана дьэ дьэндэбит. Кварталы салгы кэнэтэр, тэнитэр санаалаахтар. Тутуу хайысхатыгар кэксэ булааннардаах-

Бу ый саһатыгар Партизан нэһилиэгэр тийэ сырыттыбит. Нэһилиэк баһылыга В.Г. Алексеев нэһилиэгин олохун дьаһаһын, үлэтин-хамнаһын, булааннарын туһунан сиһили билиһинэрбитин кэннэ сыллаах-сорукутаах кэлбит дьон быһыытынан хайдыһан тэрилтэлэринэн, хаһаайыстыбаларынан сылдыан көрдүбүт-иһиттибит, билсистибит.

Мин баһылыгы тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар солбуйааччы Лев Николаевич Новгородовы, «Кубалаах» ТХПК салайааччыта Елена Егоровна Гуляеваны көрсөн кэпсэттим. Дуоһунаска аһаҕастыгар биир, икки ый эрэ буолбут. Онон үлэхамнас ыһыгыч-чымпыгыч саһарды билсэн, ылан үлэһиттэн эрэр дьон буолан биэрдилэр.

Нэһиликкэ барыта 246 хаһаайыстыба баар. Оттон 81-рү үт туттарар. Үтү тутуу ааспыт 21 күнүттэн сафаламмыт. 48 хаһаайыстыба үт туттарарга бэлэмин туһунан аттестацияны ааспыттар. Билингни туругунан 22 хаһаайыстыба эрэ күнүгэ 200 литэре үтү туттарар эбит. Бытаары тысыбыт сүрүн биричиинэтинен декларацияны ыһыгыч, ветеринарнай чинчийиилэри, анализтары барыга аһара элбэх хомуур ирдэнэрин уйунар кыах суоҕа буолар дьон быһаараллар.

«Кубалаах» ТХПК быйыл «Туора күөл» дьэн сайылыгар 70-ча ыһаҕа ыһаҕы нэһилиэгиннэ-эттэн хомуйан таһаарар булааннаах. Бу сайылыкка кимнээх быйыл тахсан ыһаҕыкыты-ыһаллара, бостууктуохтаахтара, кимнээх ыһаҕарын биэрэн сайылатыахтаахтара баччааҥна дьылы чуолкайдана илик. Ааспыт сылларга бостуук минээр ата кэмигэр көстүбөккэ сатыы сылдыан манаһын түбэлтэлэрэ баара. Быйыл да ол хатыланар

Тыа сиригэр — дохуоттаах үлэни  
**САЙДАРГА ДЬУЛУҔАЛАЛЛАР**

куттала баар.

Нэһилиэк салайааччылары: «Тэрээһин бытаарыт биир биричиинэтинен СР ыһаҕын хаһаайыстыбатын министрствота үүккэ бэриллэр субсидияттан хаһаайыстыбаннай ороскуот, хамнас, үтү туттарааччыга төлөһүү уо. да. биир кэлим (единый) тарыбы бигэргэтэр туһунан дьаһалы таһааран күн бүгүңүгэр дылы ыһа илгэ буолла», — дьен быһаараллар.

Үчүгэй дьэн, сайылыкка тахсан үлэһит бафалаах элбэх эбит. «Туора күөл» олоор, үлэһит усулуобуйа барыта баар. Электрүчүгөр уота холбоһон турар. Суол үчүгэй, олоор дьэ дэҕэй. Манна 54 төбө ынах сүөһүнү кыстатан тураллар. 10 ыйрэй төрөөбүт, аһылык баар. Сүөһүлэр туруктара үчүгэй.

Партизаннар өссө иккис сайылыгы сөргүтэ сылдыаллар. Ол курдук бырафалынан турбт «Эбэ» сайылыгар сага 2 квартираллаах дьэни тутан дьэндэпиттэр, ыһахтары механизациянан ыһага анаан титик тутта сылдыаллар. Бағаналарын туруортаабыттар, эркинин сорофун саппыттар.

Бам ыйын 1 күнүңээри туругунан нэһилиэк 876 төбө ынах сүөһүлээх. Итинтэн ынара ынара 272. 162 ыйрэй төрөөбүт. Ректальной чинчийи ыгытыллыбатаһынан төһө ынах төрөөхтээбэ, кытараҕа биллэбэт. Искусственной сиэмэлээһин бу нэһиликкэ үчүгэйдик тэриллэ, атагар тура илик. Нэһиликкэ сылгыны үөрдүн иитиһи үлэ балайда күүскэ баран эрэр. Ол курдук 2007 сылга уопсайа 148 төбө сылгы баар буоллаһына, ааспыт сыл түмүгүнэн 355 сыл-

гыламмыттар. Ол иһиттэн биз ахсаана 42-нэн эбиллэн 170 төбөүгө тийбит.

2010 с. үтү ыһык соруудаһын 95,5% (596 т), эти оҕорууну (тыһыннаах ыйаһынынан) 108 тоннага тиэрдэн 122,9% толортообуттар. Ити оҕорбт бородуксуйаларыттан 314 т үтү, 54 т эти атыһаабыттар, батарбыттар.

Биирдизлэн ыаллар ирээт-тэригэр үтү ыһык 89,1%-на, эти оҕоруу 89,7%-на тиксэр. Мантан көстөрүнэн баһынай хаһаайыстыбалар дуона суох бородуксуйаны оҕороллор. Нэһиликкэ итиллэр 876 ынах сүөһүтүнэн 742-тэ (84,7%) кэтэх хаһаайыстыбаларга баар. Ынара ынах 76,6%-на кэтэхтэргэ турар. Баһынайдарга 59 эрэ ынахтаахтар. Ол онугтар баһынай хаһаайыстыбаларга уонна т/х тэрээһиннээх хаһаайыстыбаларыгар сылгылар элбэх (129 уонна 164 төбө).

Нэһиликкэ 7 баһынай хаһаайыстыба, 4 ТХПК тэриллэн произвөдствонан дьарыктаналлар. «Мымах» ТХПК (сал. А.Е. Шарапов) 130 төбө сылгы турар базатын «Ынахсыт» дьэн сиргэ тутан бүтэрэн эрэр. «Бэтиэмэ» б/х сага сылгы базатын туттары сылдыар. Сири кытта үлээ хамсаанын тахсаары гыммыт. Былырынын биир да гектар сиргэ бурдугу ыспатах буоллаһарына быйыл 320 гектары ыһахтаахтар. Ыһыкыны «Бастын» ТХПК (сал. Н.П. Шираев) ыгытыахтаах. «Вэтиэмэ» б/х (сал. И.П. Гаврилев) уонна «Бүтэй иһэ» б/х (сал. П.Я. Новгородов) хаһаайыстыбалара кыттыһан үлэһиттээхтэр. Ону таһынан «Сыныдыс» б/х (сал. П.А. Баишев) 10

гектарга бурдук ыһахтаах.

Обуруот аһын, хортуоппуйу ыһыкка 16 N-дээх Дьоксукайлааһы ПТУ уонна сага тэриллитбит «Дьапсаана» ПК (сал. И.Н. Неустроев) ылан үлэһиттээхтэр. Ол курдук сабыһаах гругна обуруот аһын ыһыкына таһынан 16 гектарга хортуоппуй ыһага булаанныһыллар.

Сэниэлээхтик үлэһит баһынай хаһаайыстыбаларынан «Вэтиэмэ» б/х (сал. И.П. Гаврилев), «Бүтэй иһэ» б/х (сал. П.Я. Новгородов) уонна «Эгдээт» б/х (сал. М.В. Оконешикова) аатталыахтаах сөп. Бу хаһаайыстыбалар сүөһүлэрин, сылгыларын төбөтүн кыраалаан да буоллар сылтаа эбэн иһэллэр. Ол курдук «Вэтиэмэ» б/х 10 ынах сүөһүлэммит. 38 сылгылаах, онтон 28-на биз. Дьэ кэргэнинэн 6-тыа буолан үлэһиттэр, «Эгдээт» б/х 25 сүөһүлээх, онтон ынара ынара — 12, сылгыта — 35. Ол иһиттэн биэтэ — 15. Бу хаһаайыстыба 3 үлэһиттээх. 1999 сылтан тэриллибит. Бастан тэриллилэригэр 5 эрэ ынахтаахтар эбит. Сүрүн кыһалгата оттуур сирэ суоҕа буолар. Баара-суоҕа 5 га оттуур сирдээх, 3 га баһыналаах. Онон сылын аайы онгон-мантан көрдөһөн, эттэн отун оттуур. Дьаһалтаттан сир тоҕо сыһарылыбатын туоһуластымын. Онон: «Сири үһүн кэмнэ арендаҕа ыларьыгар хаачахтааһын суох. Бэйэтэ докучуоһун ситэри оҕорубат», — дьэн эппит биэрдилэр. Сылга 12 тонна үтү, 8-10 т хортуоппуйу, 7 т моркуобу, 1 т эти туттарар. Сага техниканы, прицепной тэриллэри булунар кыраа суох, дохуота тийбэтинэн.

Партизаннар тэлэһинэн

улууһу аһагыах буолтара уон сылтан орто да ол кыалта илик. Үһүс сылын биир да устуука тэлэйи үүннэрэн көрө иликтэр. Аны туран, «Грибница» б/х салайааччыта М.И. Сыромятникова кэпсириинэн «Роспотребнадзор» ТС тэлэйи үүннэрэр дьэ дизайнерия палочката баар сиригэр турар дьэн боппут. Бобуу баарын дуу, суоһун дуу «Роспотребнадзор» ТС салайааччытыттан Л.И. Ильинаттан туоһуластымын. Онон манньк ис хоһоонноох эппиэти ыллым.

«Роспотребнадзор» ТС тэриллиэтидэн хаһаайыстыба произвөдствонан дьарыгырбат буолан учуокка ыһылыбатаҕа. Ол быһыытынан бэрэбизркэни биердэ да барбатаҕа. Үлэни тохоттор туһунан предисание бэрриллэбэтэбэ. Онон кизин кэпсээнэ оруна суох.

«Грибница» б/х «Туймаада» ФАПК мэктиэлээһининэн произвөдствоны тэрийэргэ 2 мөл. 550 тыһ. солк. кредит ылан баран ситэ төлөспөтөх. Ол да буоллар салайааччы салаатын түһэрбэт. Быйыл хортуоппуй, хаппыстыа, обуруот аһын ыһага туруна сылдыар. «Тэлэйбин тохтоппоппун. Олорор дьэм анарыгар кэлэр сылтан олордучуоһу», — диір.

Партизаннар үлэлэрэ тыа хаһаайыстыбатын бары салаатыгар ааспыт сылга балай да тахсылаах буолуовун халаан уута тюрмастаабыт. Быйыл, 2011 с. ынара ыһаҕы ахсаанын 878 төбөү, о.и. ынара ыһаҕы 255-кэ, сылгыны 350 төбөү, о.и. бизини 170-на тиэрдэр, үтү валовай ымамын 602 т, эти оҕорууну (тыһын. ый.) 128 т тиэрдэр булааннаахтар. Сир үлэтигэр: бурдугу 74 тоннаһы, хортуоппуйу 165 т, обуруот аһын 672 тоннаһы үүннэрэр сорукутаахтар.

**Инокентий ИВАНОВ**

# САРСЫН — ДЬИЭ КЭРГЭН КҮНЭ

Дьиа кэргэн туругуттан, үүнүүттэн-сайдыгыттан биһиги олохпун инникитэ түстэнэр. Биһиги улууска ааспыт сьыл түмүгүнэн 5823 дьиа кэргэн баар. Олортон элбэх оьолоохтор — 928, толоруца суох дьиа кэргэн — 1167, соьотох ийэ — 869, соьотох аьа — 62, эдэр ьыл — 796, кьаммат дьиа кэргэн — 3758, үлэтэ суох дьиа кэргэн — 1742, арыгы дьаллыгы ьыларьыт дьиа кэргэн — 121, опекунскай дьиа кэргэн — 121, приемнай — 8, инбэлиит — 24, хотугу

каларынан буолбуттара. Президент иһинэн дьиа кэргэн уонна оьо аймак комитетын Бочуотунай грамотатын уонна үрүг көмүс бэлиэтин Герой-ийэлэрбит Т.Д. Винокурова (Хамаьатта), А.Г. Местникова (Хамаьатта) туппунтара. Республика тааьы «Тьа ьыла» күрэххэ Раиса Степановна, Леонид Афанасьевиц Федоровтар (Арьын) 1-кы миэстэни, «Мин, ийэм, аьам — спортивнай дьиа кэргэн» күрэххэ Надежда Владимировна, Ньюргустан Валерьевич

(Партизан) о.д.а. «Дьаьыныатта» уонна «Алаапный» биригээдэлэрэ үлэлэрин республика таьымьыгар көмүскээн базаларын бөьөрөгүтүнүгэ правительствотын граннарын конкурстаьынан ьылбыттара.

Дьиа кэргэни кьытта үлэ хайьсхаларыгар СР правительствотын граннарын конкурстаьыгар кьыттан тэрилтэлэр, общественнай түмсүүлэр 6 граны ьыла 410 тыг. Олуусска киллэрдилэр. Ол курдук консультационнай киин «Дьиа кэргэн» бырайьакка ьычат соци-

## МОДУТ КИЭН ТУТТАР ЫАЛА

Сокольниковтар дьиа кэргэн 48 сьыл бииргэ олоьоллор. Аьалара Григорий Николаевич 1936 с. Нам оройуонун Кунаьан ьал нэ-һилигэр, ийэлэрэ Мария Амбросьевна 1934 с. Харыйалаахха күн сириин көрбүттэрэ. Иккиэн эдэр эрдэхтэриттэн колхоз, совхоз үлэтигэр эриллэн, М.К. Аммосов аатынан совхоз Модут отделени-

Ортоку кьыс Исакова Татьяна Григорьевна И.С. Гаврильев аатынан Нам 1 №-дээх орто оскуолатыгар физкультура учуу-тальнан үлэлиир, 25 сьыл пед-стажтаах.

Сокольников Петр Григорьевич — милиция майора, юрист идэлээх. 2006 с. улуустааьы ис дьыала отделын начальнигын



етын төһүү үлэһиттэрэ, сүөһү көрөөччүлэрэ, ьанньыкьыттар этилэр. Григорий Софронович 36 сьыл, Мария Амбросьевна 40 сьыл ьыстаастаах үлэ ветераннара.

Сокольниковтар 6 оьону төрөтөн атахтарыгар туруордулар, 15 сизэннэхтэр. Оьолоро бары Нам улуунугар олоьоллор, үлэлиилэр. 2010 с. Сокольниковтар Нам улуунун бастын дьиа кэргэнэриин Бочуот кинигэтигэр киллэриллибиттэрэ.

Бу дьиа кэргэн оьону иитиигэ сүрүн сыалынан чугас дьонго убаастаьыллаах сьыһыаны игерии, бэйэ-бэйэни өйөөһүү уонна үөрэххэ талаһы буолааллар. Улахан кьыьастара Корькина Анастасия Григорьевна үрдүкү категориялаах омук тылын учуутала. 21 сьыл устата Модут орто агро-технологическай оскуолатын директорун үөрэтэр-методическай үлэьэ солбуьааччынан үлэлиир.

Сокольниковтар улахан уол-лара Николай Григорьевич зоо-техник идэлээх, уонтан тахса сьыл Модут отделениетьыгар биригэдь-ириинэн үлэлиибитэ. Модут нэ-һилигэтин тьа хаһаайьыстыбатын специалиһа.

солбуьааччынанананананан үлэлиир, общественной куттал суох буолу-тун отделын начальнига. «Ми-лиция туйгуна» знагынан о.д.а. мэтээллэриинэн наьараадаламмыта. Улуус, Ленскэй нэһилиэк активнай общественига.

Быраата Григорий Григорьевич эмиэ ис дьыала отделын бастын сотрудниктарыттан биирдэ-стэрэ, Хабаровскайга прапор-циктар оскуолаларын бүтэрэн баран, юрист идэтигэр кэтэхтэн үөрэнэр. Кини дьиа кэргэнэ — улуус уонна республика бастын ьытааччылар.

Кьыра кьыьастара Розалия Григорьевна Нам киин балыьыттын хирургическай отделениетын сүрүнүүр медицинскэй сиэстэ-рэтинэн үлэлиир.

Бу курдук Сокольниковтар оьолоро, сизэнэрэ дьиа кэргэн-рин үтүү аатын үрдүктүк тутал-лар. Хас биирдилэрэ улуус, рес-публика үөрэьиригэ, тьа хаһа-айьыстыбата, общественной олоьо сайдыытыгар кьылааттарын кил-лэрсэллэр уона чөл олох холубу-рун көрдөрүллөр.

**МА. СУЗДАЛОВА,**  
«Модут нэһилигэ» МТ дьаһал-татын баһылыгын солбуьааччы

## ТҮМСҮҮЛЭЭХ БУОЛУОБУН

норуоттар дьиа кэргэттэрэ — 75. Сьыллата элбэх оьолоох, толоруца суох, инбэлиит, оьону ийтэ ьылар дьиа кэргэттэр, соьотох ийэлэр ахсааннара элбээн иһэр. Төрөппүт быраабын быһыы эмиэ элбигир. Маны тэгэ киһини үөрдэр көрдөрүүлэр эмиэ бааллар. Ол курдук оьо төрөөһүнэ, сана ьаллар эбиллиилэрэ элбигир. Өлүү-сүтүү, арахсыы, арыгьылаан учуокка туруу, оьону роддомга хаалларыы аьыьыыр.

Биһиги улууспун дьиа кэргэттэрэ туруктаах буолуу үтүү холобурун көрдөрөн улуус аатын республикага аатырдаллар. «СР бастын ьыаллара» Бочуот кинигэтигэр Михаил Яковлевич, Акулина Алексеевна Колесовтар (Нам) киирэн тураллар. Соьотохун 10 оьону атаьар туруорбут К.К. Игнасьев (Хатын Арьы) СР правительствотын грамотатынан уонна кьыһыл көмүс чаһынан наьараа-даламмыта. Элбэх оьолоох ийэлэрбит М.А. Аргунова (Модут), П.Р. Румянцева (1 Хомустаах) «Ийэ килбизнэ» бэлиэ хаһаай-

Эверстовтар (Никольскай) 3-с миэстэни ьылбыттара.

Улуустааьы Бочуот кинигэтигэр сьыл устата 5 дьиа кэргэн киллэриллибитэ: Елена Ионова, Яков Константинович Хабаровтар (Үөдэй), Мария Егоровна, Владимир Саввиц Михайловтар (Хатын Арьы), Татьяна Макаровна, Николай Константинович Соловьевтар (1 Хомустаах), Дарья Павловна, Николай Егорович Никоновтар (Түбэ), Мария Амбросьевна, Григорий Николаевич Сокольниковтар (Модут).

Дьиа кэргэн экономикатын, бэйэни салайыныы политикатын олоххо киллэрээчиллэриинэн дьиа кэргэн биригээдэлэрэ буолааллар. Улууска сьыллата 15-16 биригээдэ үлэлиир. Оьо сайынгы сыньыаланьын тэрийиигэ бастыннарынан буолааллар: «Дьаьыныатта» — сал. В.П. Обутов (Үөдэй), «Алаапный» — сал. С.С. Жирков (Хамаьатта), «Иһирэх» — сал. К.И. Матвеева (Нам), «Кустук» — сал. М.Г. Филиппова (II Хомустаах), «Шараповы» — сал. Л.И. Шарапова

альнай-психологическай өйөөлүн киинэ 35 тыг. солк. граны ьыла эдэр ьыалы кьытта араас хайьсхалаах үлэ тэрийдэ, анал брошюралар таһаарылын-нылар, бэчээттиир оборудовани-е ьылылына. «Дьиа кэргэн патронаһа» хайьсхаьа бырайы-агынан биһирэбил ьыла оьо ре-абилитационнай киинэ 60 тыг. солк. ьыла киэн далааһыннаах үлэни тэрийэн ьытта. «Дьиаби-тин тупсарыыт» бырайыагынан элбэх оьолоох Осиповтар дьиа кэргэттэрэ (Модут) 150 тыг. солк. ьыла дьиаэлэрин тупсар-ылыннылар. «Суорумньу» хайыс-хаьа А.Е. Кылаева салайар «Икки сүрэх» кулууба 20 тыг. солк. ьыла «Төлкөнү түстэһин» бырайыагынан олоххо киллэрдэ.

Дьиа кэргэн күнүнэн бары аьааччылары эьрдэлээн туран баарьам этэ иллээх-эйэлээх олоьу, өйдөөһүнү, доруобуйаны, истинг сьыһыаны. Түмсүүлээх буолуобун!

**Т.Н. СТЕПАНОВА,**  
дьиа кэргэн отделын салайааччыта

## ТЪА ЫАЛЫН СИЭРИНЭН

Федоровтар 1979 с. тохсунньу-тугар холбоспунтара. Билигин 4 оьо төрөппүттэрэ, 5 сизэн эһэтэ-эбэтэ Арьын нэһилигэргэр олоьол-лор.

Бал аьа баһылыга Леонид Афанасьевиц Федоров, 1955 с. төрөөбүтэ, Нам педучилищетын 1978 с. уруһуй уонна черчение учуутала идэлээх бүтэрбитэ, маастар-педагог, СР нуруот оһоһуктарын маастара, таксидермияьа «Хаачьыстыба туйгуна» аат хаһаайына, Арьын орто оскуолатыгар «Бликтон» изостудия салайааччытынан үлэ-лиир. Ийэлэрэ Раиса Степановна эмиэ 1978 с. Намнааьы педучилищ-ены бүтэрэн баран, кэтэхтэн СГУ нуучча тылын салаатыгар үөрэнэн 1991 с. бүтэр-битэ, Арьын орто оску-олатыгар нуучча тылын уонна литературытын учууталынан үлэтиир, педагогическай үлэ ве-терана.

Икки улахан оьолоро төрөппүттэриин туйаьын хатаран учуутал идэтин талбыттара. Ру-стам Леонидович Нам орто поли-техническай лицейигэр оьолорго информатиканы үөрэтэр. Кэргэнэ Вера Владимировна «Сар-данга» кинотеатрга кьылаабынай бухгалтерьынан үлэлиир, ус кьыра оьолоохтор. Анна Леонидовна Булүү педучилищетын бүтэрби-тэ, оттон СГУ саха тылын салаа-тыгар үөрэнэн саха тылын уон-на культураны учууталын идэ-тин ьылбыта. Оскуолага үөрэнэр кэмигэр 1997, 2002 сс. кэрэ кьы-ргыттар улуустааьы конкурста-рыгар кьыттыбыта, иккис миэстэ-лэри ьылбыта. Кэргэннэхэ, куттүөт Дьяконов Николай Вик-торович Чурапчы улуунун ьы-чат политикатыгар отделын са-лайар. Икки кьыра оьолоохтор.

Федоровтар орто уоллара Афанасий Дьокуускайдааьы сельхозтехникуму бүтэрбитэ, билигин чааһынай предприни-матель. Оскуолага сьылдан көнгүл тустууга улууска уонна республикага күрэхтэһэн бири-



истээх миэстэлэри ьыла. Кыра уол Леонид убайа үөрэммит Дьо-куускайдааьы сельхозтехникум правоведение отделениетын студена. Оьо эрдэьиттэн үчүгэйдик уруһуйдуур, аьатын студи-ятыгар дьарыктанан улуус-тааьы, республикатааьы быс-тапкаларга ситиһиилээхтик кьыттыбыта. Ырыаһыт быһыы-тынан «Полярная звезда-2007» конкурс дипломана.

Аьалара Леонид Афанасье-виц оьолорго үтүү холобур бу-олаар. Салайар, тэрийэр талаанна-ах буолан оскуола профкомун председателинин хаста да та-лыллан үлэлиибитэ. Сайынгы «Романтик» лааьыры тупсарьы-га элбэх сыратын биэрбитэ, 1988 с. «Бастын ЛТО» оройуоннааьы конкурс кьайыһылааьынан буол-буттара. Кини үөрэнээччилэрэ, «Бликтон» изостудия иитиллэ-эчиллэрэ үөрэх уонна культура министэрстволара тэрийэн ьытар конкурстарьыгар, нуруот-

тар икки ардыларынааьы уонна «Кэскил»-«Юность Севера» ха-һыаттар уруһуй конкурстарьы-гар куруук ситиһиилээхтик кьытталлар.

Оттон Раиса Степановна 4 сьыл устата Арьын орто оскуола-тыгар директорьы үөрэх чааһы-гар солбуьааччынан үлэлиибит кэмигэр методическай үлэ күүскэ ьыттылыбыта. Үөрэх ти-һигэр тьа сиригэр ьыттылар федеральнай эксперименгэ

уонна 9 кьылаастарга предпрофильнай бэ-лэмнэни республика-тааьы эксперименигэр кьыттыбыттара.

Айылдьатан айда-рыылаах аьалара уолаттарынан маска, тимиргэ кьыһынан, чу-учула онорунан дьа-рыктаналлар. Дьиа кэргэ-нинэн «Саха сириин бастынг табаардара», «Маастардар куораттара», «Уран уус» быс-тапкаларга, муус-хаар оноһук конкурстарьы-гар ситиһиилээхтик кьыттыбыттара. Леонид Афанасьевиц «Азия оьолоро» үрүг көмүс бэ-лиэтинэн наьараадаламмыта. Маны сэргэ Федоровтар дьиа кэргэннэрэ нэһилиэк обще-ственной, культурнай олоьор көхтөөхтүк кьытталарын элбэх грамоталар, махтал суруктар туоһулууллар. 1997 с. Леонид Афанасьевиц көүдүлээһининэн культура дьизитин киинэ көрө саалата спортсаалага улары-тыллан оноруллубута. Билигин бу саалага физкультура уруок-тара, секциялар, улуус күрэхтэ-һиилэрэ ьыттылаллар.

Тьа ьылын сириинэн киэн-куон, киэргэтиилээх чааһынай дьиаэлэхтэр, кэтэх хаһаайысты-баларьыгар оьуруот аһын араа-һын үүнэрэллэр, ьах сүөһү, куурусса иитэллэр. Күһүн бары мустан кэнсирбэлииллэр, отон-нууллар, эр дьон балыктыылла-рын, бултүүлэрин сөбүлүүллэр.

**М.С. ЖИГАЛЦОВА,**  
«Арьын нэһилигэ» МТ дьаһал-татын сүрүнүүр специалиһа

## ҮТҮӨ САНААНАН САЛАЙТАРАН

Сьылын аайы ьыам ьыын 15 күнүгэр үгэскэ кубулуйбут Дьиа кэргэн күнэ бэлиэтэнэр. Дьиа кэргэн дьооло, оьо кэскилэ төрөппүттэр олохторун хайдах дьаһанан, онгонот олоьоллорут-тан тутулукутаах. Хас биирдии дьиа кэргэн чөл олохтоох, бигэ туруктаах буоллаьына общест-во инникитэ кэскиллээх буолуо. Ол эрэн кэнники кэмгэ дойдуга, республикага тахсыьыт уларьы-ьылар-тэлэрийиилэр, ьырынак сьыһыана, үлэтэ суох буолуу, сы-ана ьарыы турара дьиа кэргэ-нгнэ, ордук элбэх оьолоох, кьам-матт арагаьа улахан охсуулаа-ах буолла.

Манньык кэмгэ бэлэмэ суох олоьрут дьиа кэргэн олоьо айгы-рьы, кьайан тобулар суолу булбакка, ардыгар була сатаа-бакка олох уустук түгэннэригэр түбөһөр, ордук оьо айманар, уй-улдьата ьыһыллар, ардыгар көрүүтэ-истиитэ, аһьыр да аһа суох хаалар түгэннэрэ тахсыта-лыьыр. Оннук түгэнгэ оьолор би-һиэхэ, сокуоннай саастарын ситэ илик оьолор реабилитационнай кииннэригэр кэлэн ьыстах кэм-нгэ олоьон көмөнү ьылааллар.

Дьиа кэргэнгэ ийэ уонна аьа тэп эһиэтинэстээхтэр, тэн бы-рааптаахтар. Ийэ — амарах са-наалаах, аһыныга сүрэхтээх, күүстээх таьылынан, истинг ийиитинэн дьиа кэргэнин иилэ-эчи-саьалааччы. Оттон аьа — дьиа кэргэн тэүтээх киһитэ, суон дурдата, эрэллээх эркинэ боу-

лар. Биһиги кииммит сүрүн сы-алынан төрөппүттэри кьытта үлэ ьыкса сибээстээхтик тэриллиитэ буолаар. Биһиги специалистар-ьыт нэһилиэктэргэр оскуола-ларынан, дьиаэлэринэн сьылдан билэллэр, кэспэтэллэр, сүбэ-ама биэрэн араас хабааннаах көмөнү оноруллор. Ийэлэргэ хас нэдиэлэ аайы «Надежда» кулу-уп үлэлиир. Онно маннааьы пед-коллежджтан студеннар, специа-листтар кэлэннэр баайарга, иис-тэнэргэ, ньэмиэт ьыһарга, керамикага о.д.а. технологияларга үөрэтэбит.

Быйыл аьаларьытыгар «Эрэл» түмсүү тэрийэммит аьалары түмэргэ араас хабаан-наах тэрээһиннэри ьыттыьыт. Муус устарга аьа күрэьэр төрөппүттэри сахалыы оонь-ууга кэлэн бэйэлэрин кьахта-рын хононон бардылар. Оьолору кьытта муус аньынан балыктаа-һынгна сырыттылар, өссө да ьы-лааннара элбэх. Биһиги кииммит опека отделын, ПДН-ы, КДН-ы, оскуолалар социальнай педагог-тарын, Намнааьы педколледж «Вера» кулуубун кьытта ьыкса си-бээстээхтик үлэлиибит. Инни-китин үлэ хайысхатыгар сана сүүрэннэри киллэрии, төрөппүтү, дьиа кэргэни кьытта ьыкса сибээстээхтик үлэлиир со-руктар тураллар.

**Н.К. ВАРЛАМОВА,**  
**Н.В. ДЬЯКОВСКАЯ,**  
дьиа кэргэни кьытта ьыкса сибээстээхтик үлэлиир специалистар

Хайдах олодугут, ыаллар?

## ТАРБАХХА БАТТАНАР БАСТЫН ТҮМСҮҮ

Хатырыкка муус устар 7 күнүгэр нэһилик орто саастаах ветераннарын, пенсионердарын «Арылы» түмсүүтэ тэриллибитэ 10 сылын үрдүк таһымга бэлиэтээтэ. Бу сыллар устата түмсүүнү М.К. Аммосов аатынан госуларствонност музейн научнай сотрудника, үлэ ветерана С.И. Попова салайан кэллэ, киһиэхэ Е.А. Дьяконова, О.Г. Аргунова, Л.Н. Попова көмөлөһөллөр. Түмсүүтэ 45 саастарыттан 65-тэригэр диэри 35 киһи сылдьар.

Тэриллиэхтэриттэн нэһиликкэ ытыттылар бары мероприятияларга: субоутунньуктарга, парадтарга, ыһахтарга, доруобуйа күнүгэр, концерттарга о.д.а. көхтөөхтүк кытталлар, тэрийсэллэр. Патриотическай иитиигэ эмиэ биер тарбахха баттанар дьон, оскуоланы кытта ыкса сибээстээхтик үлэлиллэр. «Ситим» кулубу үлэһэтэн оҕолору кытта көрсүһүүлэри, биэчэрдэри, төгүрүк остуоллары ытталлар.

Түмсүү кыттааччылары уопут атастаһа, гастроллуу Уус-Алданга, Дьокуускай Сьердааҕар, Таастаахха, Түбүгэ, Маймаҕаҕа сылдыбыттары. Иллэн кэмнэрин туһалаахтык атаараллар, уус-уран самодельноска актыыбынайдык, ситиһилээхтик кытталлар. Биһиги ортобугулар нэһилик киэн туттар дьонноро, үөрэҕи, культура туйгуннара, тыа хаһаайсытыбын үтүөлээхтэрэ, бастыҥ тренердэр, сибээс, медицина, кооперация бастыһа, түүлбэ уонна нэһилик тэрилтэлэрин салайааччылары бааллар.

Айылдаҕа сылдыбытын туохтааҕар да ордоробот. Сааһы, сайынны, күһүнү көрсүүнү, чилиэттэр төгүрүк саастарын бэлиэтээһини, «Урожай» дьаарбанканы тэрийэбит, араас конкурстары олохтуубут. Нэһили-

эктэринэн сылдьан уопут атастарбытыгар, сынньанарбытыгар нэһиликпит дьаһалтата, оскуола салалтата өйүүллэригэр махтанабыт.

10 сыллаах үлэбитин түмүктүүүр үөрүүлээх күммүтүгэр салайааччыбыт



С.И. Попова 65 сааһын бэлиэтээһинэ Олохтоох дьаһалта, депутаттар убаастыыр салайааччыбытыгар «Хатырык нэһилиэгин ытык киһитэ» ааты интэрбитэринэн эвэрдэлибит уонна киэн туттабыт. Улуус баһылыгы И солбуяааччыта Н.В. Слепцов, нэһиликпит ара баһылыга А.М. Пинигин уонна аҕа саастаахтарбытыгар, «Алгыс» кулубу салайааччыларыгар М.Н. Винокурова, А.С. Спиридонова кэлэн үөрүүбүтүн үллэстибиккитигэр махталбытын тиирдэбит. Мантан кэлин нэһиликпит чөл, ыраас буоларыгар кэккэ көрүүлэрдээхпит, ону олоххо киллэрэргэ көмөлөһөүхтэрэ дьэн эрэнэбит.

Муус устар 9 күнүгэр «Сайдам» сынньалан киһинигэр Н.Н.

Атласовка аналлаах ахтыгы биэчэрэ буолан ааста. Николай Николаевич дьиз кэргэнэ, биригэ үлэһэтэ дьонно уонна үөрэпит оҕолоро мустан, Хатырыкка музыкальнай оскуоланы арыһыбытын, вокальнай-инструментальнай ансамбль тэрийбитин туһунан истинник-иһирэхтик ахтан, махтал тылларын эттилэр. Кини үөрэпит оҕолоро улуус, республика араас мунуктарыгар айымнылаахтык үлэли сыйдыалларын эттилэр.



Олор истэригэр Ольга Таракынова, Афанасий Татариннов, Дора Корякина курдук биллэр дьон бааллар.

Музыкальнай оскуолабыт Н.Н. Атласов аатын сүгэринэн киэн туттабыт. Билигин Алексей Дьяковскай, культура киһинин специалиһа, ВИА-ны сөргүтэр сыаллаах үлэһи-хамсыы сылдьар.

Муус устар 9-10 күннэригэр Максим Аммосов бириһинигэр волейбол турнира буолан ааста. 1 миэстэни Үөдэй, 2 миэстэни Хатырык, 3 миэстэни Түбэ хамаандалара ыллылар.

Е.Н. СЛЕПЦОВА, Хатырык ветераннарын сабиетин председателэ, «Арылы» түмсүү чилиэнэ

## Чөл олох — олохпут түһэ ЧЭБДИГИРДЭР ГИМНАСТИКА

Ханнык баҕарар сиргэ үлэ таһынан тугунан эрэ дьарыктанар, пенсияҕа олоҕор аҕа саастаах дьон ортолоругар актыыбыс, энтузиаст мэлдьи олох инники күөнүгэр сылдыар, туох эрэ сананы, дьонго туһалааҕы, чөл олоҕу эдэр көлүөнэҕэ пропагандалыыр сыаллаах-соруктаах үлэһи, тэрийсэр дьонно биһиги ортобугулар үгүстэр. Ол курдук Хатыр Ары нэһилиэгин «Чороон» сынньалан киһинин иһинэн тэриллибит «Кут-сүр» кулубу салайааччыта, олохтоох автор-мелодист Константин Петрович Варламов сцена, үлэ ветерана, норуот маастара Елизавета Дмитриевна Олесовалыын 6-с сылын утумнаахтык ыйдарынан сиэри-туому оңороллор. Хас биирдии ый суолтатынан ыраастаныны былааннаахтык ытталлар. Былаан быһытынан саас, сайын айылдаҕа тахсан салама ыйаан, айылданы кытта алтыһан, төрүттэрит үгэстэрин сөргүтэн ытталлар. Бу кулубка кэлэн кыттанар сиэри-туому туһунара үөрэнэн, ыраастанан, арчыланан дуохуйууну ылаллар. Елизавета Дмитриевна сайын бэс ыйын бүтүүтэ туос хастаан, салама оңорон ыйаан туос иһиттэри, ыаҕайалары, онгоойуктары, сиэлинэн ситиһилэри хатарга, кыра сөрүөлэри өрөгө, өбүгэлэригэр умнуллубут үгэстэрин сөргүтэн эдэр хаһаайкалары үөрэтэр. Элбэх быстапкаларга кыттыны ылаллар. «Туос тойуга» куруһуок үлэтин хайысхата киэн.

Анна Захаровна Еремеева чэбдигирдэр гимнастиканы куруһуок быһытынан быллырынгыттан ыттар. Дьон ордук доруобуйаларын тупсараары уонна күнү-дьылы аттарар сыалтан «Чэгийн» куруһуока кэлэн дьарыктаналлар. Манна үксэ аҕа саастаах дьиз хаһаайкалар айдэлэр, эбээлэр сылдыаллар. Анна Захаровна аналлаах литератураны үөрэтэн, хасыһан «Дао» Бьянь Чжичжун кырдаһаастарга аналлаах гимнастиканы бэйэтин баҕа өттүнэн дьон доруобуйата тупсарыгар ыттар. Манньк чэбдигирдэр гимнастика сүһүөх, сис хондуруоһун аҕыйатар. Сөпкө тыынарга аналлаах хамсанылар автор Стрельникова кинигэтинэн дьарыктыыр. Бу дьарык, эрчиллэри киһи этин-сиһин уһугуннаран, чэгийн буоларга кынаттыыр. Сүрэх үлэтигэр нөбөрүсканы тулуйарга, таба тыынарга үөрэтэр. Бу куруһуок нэдиэлэҕэ 5 күн буолар.

Кэлин, сылдыһын, үөрэнин, доруобуйаһытын тупсарынын. Чэгийн-чэбдик олох эйгэтигэр, кэрэни-үтүөнү тарҕатааччыларга кыттыһын.

А.М. КРИВОШАПКИНА, методист, Хатыр Ары

Кэрэ эйгэтигэр

## «САҺАРҒА» ФЕСТИВАЛЬГА ДЬОННО СИТИИИБИТ

Муус устар 10 күнүгэр Дьокуускай куорат аты-эргин «Кружало» киһинигэр үгэскэ кубулуйбут республикатааҕы «Саһарҕа - 2011» модельердар фестиваллара 21 төгүлүн ытытыллына. Барыта 18 модельер уран илиһиринэн тикпит та астарын, мандардаһыт оһуктарын дьон-сэргэ иннигэр көрдөрдүлэр. Көрөөччү үгүс. Күрэх сүрүннээн икки бөлөххө араарыллан ытытыллыбыт. Ол курдук са а саҕалааччыларга уонна анаан дьарыктанар иистэннэ-нэргэ дьүүлүүүр сүбэ тус-туспа түмүктэри о ордо.

Күрэх бастагы түһүмүгэр иистэннэ нэр хайдах баҕар быһыылаах, ханнык баҕарар кэмэ э кэтиллэр, кө үлэ тамаҕа тикпит та астарын көрдөрдүлэр. Сыана быһааччылар ордук та астигиллибит хаачыстыбатын сиригэр көрдүлэр. Иккис түһүмэххэ иистэннэ нэр та астарын «Айыы Куо» муода театрын моделлара кэтэн дефиле о ордулар. Бу түһүмэх көрөөччүлэри ордук сэргэхситтэ. Манна күннээҕи кэтэр та астан саҕалаан авангардка тийэ араас быһыылаах та астары көрдөрдүлэр.

Биһиги дулустан профессионаллар ортолоругар кыттыбыт эдэркээн Мира Александровна Бочкарева (Николаева) үрдүк ситиһилээхтик кытынна. Мира туһунан кыгастык билиһиннэрдэххэ, кини 2003 с. Нам 2-с №-дээх орто оскуоланын выпускнига. Оҕо эрдэбиттэн кэрэҕэ сыстаһа буолан, тутатына АГИИК дизайнер салаатыгар үөрэммитэ. Үөрэтин 2010 ситиһилээхтик түмүктээбитэ. Иллэ кэмигэр хараҕар хатаммыт дьиктин уларытан-тэлэритэн уруһуйдаан, быһытын тупсаран та астиг олоххо киллэрэр эбит. Киһи сөбөрө дьэн кини эрдэ манньк таһымнаах күрэхтэргэ кытта илитэ...

Күрэх туһунан, хайдах кыттыбытын бу курдук иһитиннэрэр: — «Саһарҕа» фестиваль туһунан урут үгүстүк истэр этим. Ол иһин быйыл ытытылларын истээт тутатына бэйэм кыттарга былааннамытым. Бу кыттыым миэхэ сайдыы, инникигэ сананы, сонуну арыһарга кыаһы үөскэтэр. Күрэх үрдүк таһым а ытытыллына. Дьүүлүүүр сүбэ сыанабыла кыгаанах эрээри сөптөөх. Мин коллекцияларым күннээҕи олоххо кэтиллибэт, ол эбэтэр авангард та астары тигэн кытынным. Бэйэм Япония былыргы философиятын интэрһиргиир буоламмын коллекциям ис хоһоонун оригами искусствотун «Моно-но-аваре» (очарование вещей) тула о орбутум.

Мира фестивалга кыттыбит коллекциятын «Открытие года» аакка, итиэннэ Саха сиригэр муода сайдыытыгар чаҕылхай суолу иһи хаалларбыт И. Ныннырова «За профессионализм» анал аатыгар тиксэн үөрүүтэ-көтүүтэ му ура суох. Бу анал ааттар эдэркээн кыыс санньгар сүктэриллибиттэрэ элбэҕи этэр.

Инники былаанын туһунан бу курдук үлэстэр: — Бэйэм тигэрбин сөбүлүүбүн. Тиги олоҕум биһир тутула буоларыгар итэҕэйэбин. Инникитин күнүн-сайдан иһиллэр эрэнэбин.

Мираны айар үлэтигэр үрдүк ситиһилэрин эвэрдэлибит уонна баҕа санаата туолуоҕар баҕарабыт.

Хаартыскаҕа: «Моно-но-аваре» коллекциятын кытта модельер Мира Бочкарева (ха астан төрдүс).

Мария ПЕТРОВА

һын үгэннэн турдаһына, тохсунньу томороон тымытыттан толлукаккалар, Чульман-Нахот курдук ыраах сиргэ бараннар сылаас эмтээх ууга сөтүөлээн кэллэлэр. Сааскы сылаас күннэр турдулар да Юрий Прокопьевич Ермолаев базатыгар «Песчанка» тото-хана шашлык сии-сии «Булт уонна

туран бу күрэхтэнигэ бастаах хамаандаҕа кэлэр сыл спартакиадатын тэрийэн ытытарыгар сорууда түһэр (бу иһигэр судейство, грамота, мэтээл, кубок булуута барыта киирэр).

Дьэ, буманнык тэрэһиннэри, күрэхтэһиллэри ытытарга бастакынан үчүгэй тэрэһин, сатабыл, иккиһинэн, элбэх үп-ас, үсүһүнэн, элбэх сүүрүү-көтүү, спонсордары кытта үлэ, ГСМ, транспорт ирдэнэр. Бу барыта сүрдээх элбэх сыраттан, үлэттэн тахсар. Мантан көстөр тустаах тэрилтэ сайлайааччыта үлэһит-тэригэр сыһыана, болҕомото, тэрилтэ профкомун таһаарылаах, тэрэһиннээх үлэтин түмүгэ. Спорт күрэхтэригэр кылаабынай спонсорунан «Сахатранснефтегаз» УГРС ОАО профкомун председателэ Ефимов Моисей Валентинович буолар.

Түгэнинэн туһанан, хаһыат нөңүө бу профком киһилэргэ бильярднай остуол, спортивнай тренажер комплексын бэлэһтэбитин иһин М.В. Ефимовка «Сахатранснефтегаз» НЭУ үлэһиттэрэ уонна коллектива бэйэлэрин махталларын тиэрдэллэр уонна кэлэр да өттүгэр бөҕө тирэх, күүс-көмө буола туруо дьэн эрэллэрин биллэрэллэр. Маны таһынан, коллектив Юрий Прокопьевич Ермолаевка үчүгэй сынньаламгы тэрийэрин, күүс-көмө буоларын иһин барҕа махтал тылларын тиэрдэллэр.

И. УВАРОВСКАЯ — Күрүлгэн

## Кэпсэхтин баҕарабын БОЛҒОМТО — ТЭРЭЭИИННЭЭХ ҮЛЭ МЭКТИЭТЭ

балык» эстафетатын 6 күрүгэр күрэхтэһэн, дуоһуя сынньанан, биһиги Сахабыт сиригэр кэрэ айылдаһыгар сандал саас ыраас салгынынан тыһыан кэллэлэр.

Республиканскай таһымнаах күрэхтэһиллэргэ Нам гааска учаастага 4 иһиттэн түспэт, күрэхтэһии спорт 9 күрүгэр ытытыллар. Улуус күрэхтэһиллэргэ 4 сулуспаҕа хайдар: 01 — МЧС, 02 — Райсуд + ИДьУО, 03 — УРБ + Экология, 04 — НЭУ (Намнааһы эксплуатационнай учаастак). Бу күрэхтэһии инициатора, тэрийээччитэ — «Сахатранснефтегаз» НЭУ. Манна спорт 3 күрүгэ киирэр. Саахымат, дуобат — 3 кыттааччы (2 эр киһи + 1 дьахтар) — 1 күрүн. Волейбол — (5 эр киһи + 1 дьахтар). Остуол тенниһэ — 2 кыттааччы (1 эр киһи + 1 дьахтар).

Хамаанда түмүгэ бу үс күрүнүнэн тахсар. Элбэх баалы ылбыт хамаанда кыайар. Кыайыт хамаанда грамотаһан, мэтээлинэн уонна көһө сылдыар кубогунан наһарадаланар. Аны

«Сахатранснефтегаз» Намнааһы учаастага үлэни, спорду, сынньалангы үлэһиттэрин икки ардыгар биригэ дьуэрэлээн ытытары киһини интэрһиргэтэр уонна кэрэхсэтэр. Аны бу күрэхтэһиилэр мээһэ ытытыллыбаттар, киһилэр туох эрэ сыаллаах-соруктаах ытытыллылар. Холобур: бөҕө туруктаах доруобай олоҕу пропагандалаһын, үлэ коллективтарын икки ардыгыгар спорттивнай, эйэлээх буолуу сибээстэрин бөбөрөгөтүү, дьиз кэргэн актыыбынай сынньалаһын тэрийии, коллективтар икки ардыларыгар күүстээх спорттивнай хамаандалары таһаары уонна республикаҕа Нам улуунун чииһин көмүскээһин.

Улуус иһинэн бу тэрэһиннэри ытытарга барыта 6 хамаанда: Хомустаах (Үөдэй, 1 Хомустаах, Партизан), Южная (Нам Цугель-Аммосоваттан собуруу өттө, Хамаатта, Никольскай), киһин (Нам с.), гаражтар, Север (Бөтүн, Кыһыл Дэрэбинэ, Граф Бизергэ, Аппааны, Таастаах, Салбан, Искра), Хатырык (Модут, Хатырык, Маймаҕа, Түбэ, Сииттэ) баар.

Кыһынҕы өттүгэр спорт 9 күрүгэр күрэхтэһиллэр: дуобат, канат тардыһыта, остуол тенниһэ, буулданыан ытыты, волейбол, бильярд, саахымат, эстафета, спортинг, национальнай троеборье (тутум эргиир, үс төгүл үс, мас тардыһыта).

Ханнык хамаанда спорттивнай күрэххэ төһө очкону ылбыта түмүгэ анал таблицка сырдаттыллан иһэр.

Аны туран, бу дьонун кы-

Тири мээчик төрүт өйдөбүлэм олохпор өссө 1970-с сыллартан, оччолорго улахан дьон сайынчы волейбол площадкатыгар мустан дуоһуйа ооньуур түгэнэритэн инмитэ, биһиги 13-14 саастаах оҕолор дьон тоһуоруһа мустар сиригэр түмсэммит, улахан дьон болдом-толоруугар киирбэккэ, хата биир эмэ киһи велосипед аҕалбыт буолабына, ону учаратынан тэбэ сатырбыт. Оннук хас киһэ ахсын мунньустан, кэнники сыһа дьон хайдах ооньуулларын интэриэһиргээн, площадкага чугаһаан үөрэнэн барбыппыт.

Кэнники олох да улахан «туһа дьоно» буолбуттун, ол курдук ыраах барбыт мээчиги былдыһа-былдыһа аҕалыы, сайынчы киһэ үөнтөн-көйүүртэн харыстанар түптэбэ хаппыт ынах сааһын хомуйуу, дьэ, быһа ити «үлэлэри» баһылаабыппыт. Үлэлиир дуоһунас-пыт кэлин үрдээн, ыраах барбыт мээчиги уонна түптэ үлэтин барытын бырааттарбыт солбуйбуттара. Биһиги аны сетка аныгар олонор, буорга маһынан суруйан очко ааҕан, нууччалы билбэт да буолларбыт: «Поддача на большой», «поддача на вылет» дьээн үтүктэн судьуйа оруолун толорбуппут...

Ити курдук, тири мээчик мин өйбөр диригник хатаммыта. Оскуола сылларыгар ордук 8-10 кылаастарга умсугуйан туран бу көрүнгэ ылларытыым. Оччолорго, хайа да сиргэ тиий, саасы ылааны күнүртэн саалаан, күһүнүгү силбиктээх халлаанга кыһаммакка өргө диэри волейбол ооньуобуттарын туһунан сааһыра барбыт өттө бары өйдүүлэр. Харахпын симтэхпинэ ол түгэни: сайынчы чуумпу киһэбэ эмискэ ыһы-хаһы быһыгар тири мээчик тибиргип тыһа кулгаахпар иһиллэр курдук. Олоҕум бары өрүттэрин: «түһүүтүн-тахсытын», «үрүнүн-харатын» аһарытым иһин, тири мээчиппин мэлдьи өрө тутан, хоннохпор

уктан кэлбипиттэн киэн туттабын. Мин махтанабын ол сайынчы түптэ сыттаах волейбол площадкатыгар, миһигин ол суолга сирдээбит аҕа табаарыстарбар (үксүлэрэ билигин биһиги ортобутугар суохтар) бастагы тири ситиинэн бааллыбыт мээчик өйдөбүлүн, дьоллоох оҕо сааспар тиэрдибиттэригэр.

хараҥаччы сагатынан туолбут танара дьээтэ умайан (1962 с.), омооно көстөн, симии олбуорун аһар өттө хаалбыт этэ. Ити сылларга эдэр ыччат үксүлэрэ Советская Армия кэккэтигэр сулууспалыы, олор истэригэр Сидор Данилов, Аян Винокуров, Макар Иванов (билигин биһиги

ветеранын Харитонов Игнатий Васильевичи өйдөөн хаалбыппын. Бэйэтин таһатынан киһи көрүнгүөх, холку соһус хамсанылаах, ол эрээри, мээчиги сыһыспатын, аһардас подачата даһаны халлаанга күөрэтэ охсон площадканы буллараһын, оонноһор, мин оҕо киһи сөһөр эһим. Арыый орто саастаахтар-

ыал түөлбэлээн олоһор сирдэригэр, этээстээх дьылыр тастарыгар, билигин саҥа 16 квартиралар дьэ оннугар оһоһулла-бута. Бу площадканы үлэти түһүү дьон: суоппар Семен Жирков, трактористар Иннокентий Колесов, Афанасий Артемьев, совхоз хонтуоратын диспетчерэ Алексей Яковлев, бухгалтер Архип Жирков уо.д. бэрт эрчимнээхтик ыстанан, мээчиги сыһыспакка охсоолору. Дьэ, бу площадка ооньуобу-пун мин бастагы холонон ооньуобут түгэмминэн ааһабын. Манна хас хамсаныбын уонна сыһабын барытын көрө сылдьан оҕо табаарыстарым сүбэлиллэрэ, үөрэтэллэрэ.

Онон үрүн былыл көбүтэн тибиргип тири мээчик мин дуһаһар сүппэттик инмитэ. Олоҕум аргыһа оностон баҕча сааспар дьылы ыһыктыбакка кэлбиппинэн олоһор махтанабын уонна киэн туттабын. Кырдык, олоһор көрсүбүт бары ыарахаттары аһаран, мэлдьи дьүккүрдээх санаабыр холбоһон, бу төгүрүк тири мээчик мээхэ элбэх доһоттору түмпүтэ уонна бүгүгү суолбар сирдээн аҕалытын, сүгүрүөн туран, эһиэхэ тиэрдиэхпин баһарабын.

Күндү ааһааччыларым уонна хаһан эр эдэр-эмэн сылдьан, тири мээчиги өрө туһуут аҕа табаарыстарым, быһылыгы үөрүүлээх кэрэ-бэлэ дааҕа кыттыһан, бэйэбит санаабытын уонна үтүө өйдөбүлүгүтүн хаһыат нөгүө тиэрдэгитигэр баһарам этэ.

Быйыл сайын, Туймаада улуу хочотун киэн туонаһыгар, «Үс Хатынҥа» Сахабыт сиригэр «СахаВА» төрүттэммитэ 20 сылын, кэрэ-бэлэ күнүн көрсөр түгэнигэр бэйэбит сэмэй кылаппытын киллэрэн кыттыһабын!

**А.М. СОФРОНОВ -ОНТУОН,**

«СахаВА» бочуоттаах маастара, СР физкультура аҕа уонна спорка туйгуна

**«СахаВА» төрүттэммитэ 20 сылын көрсө**

**ТИРИИ МЭЭЧИК — ОЛОҔУМ АРГЫҤА**

Ханнык баһарар көрүн туһа историялаах, ол бастагы тэрийбит нэһилиэк ыччаттара, оччолорго бэйэтин көрдөрбүт, өй да өттүнэн, эт-хаан өттүнэн сайдыылаах, спортсмен да быһыгынан ордук чорбойор уонна табаарыстарын ортобутугар убаастанар, «кумир» оһостор, ол аата билигинэн «лидер» дьээн ааттанар киһилээх буолаллара. Оннук киһинэн бэрт сырдык сөһөрүлээх, бэйэтин көрүгүнэн киһини сирдэрбэт атлет мааныта, үтүө майгылаах, спорт хас да көрүгэр дэгиттэр сайдыылаах Николай Леонтьевич Нератов — Торуй Коля буолбута. Өссө 60-с сылларга киһи ордук бокс курдук ыарахан көрүгүнэн дьарыктаммыт, хайы-үйэ элбэх күрэхтэһиилэргэ кыттыбыт буолан, табаарыстарын ортолоругар улахан убаастабылы ылбыта.

1957-59 сс. Торуй Коля дьэтин таһыгар (ол дьэбэ кэлин Степанов В.С. олоһобута), сыыр үрдүгэр турар Николайский таһаратын дьэтин кэннигэр волейбол площадкатын тутан, ол саһанааҕы ыччаттар: Иннокентий уонна Николай Нератовтар, Роман Ощепков, Семен Сидоров, Семен Колесов II, Михаил Дьячковская, эдэр уолаттар Коля Азаров, Кеша Колесов уо.д. дьоллоох эдэр саас эрчиминэн дуоһуйа ооньуобун аһарытытара.

1970-с сылларга урукку кэрэ көстүүлээх, халлааны толорор

ортобутугар суохтар) Василий Харитонов, Николай уонна Ва-



сильи Николаевтар уо.д. ыткы иэстэрин түлүү барбыттара. Ол оннугар үлэти тыа дьоно, киһини киһиэ сеансын кэнниттэн, кулууп дьэжиттэн бу субуруһа иһэллэрэ, билигин саһыргыра олус кэрэ буолар эбит. Биһиги оҕолор хаһан ол киһиэ бүтэрин кэтэһэн, таарыччы түптэбэ хаппыт саһы хомуйан бэлэмниир этибит. Дьэ, онтон киһиэ бүтэн, дьахтар өттө дьылыр диэки, эр дьонор субуруһа площадка диэки иһэллэрэ хараһар бу баарды көстөр. Саһырбыт дьон ортолоруттан ордук сэрии

тан Муксунов Өсүүнтэи, Дьячковская Бүөтүрү, Соловьев Дьууруйу, Артемьев Оптуонньаны уо.д. көр-күлүү былаастаах ооньууллара.

Бу ооньуу быһыгар хаһандааҕа кыргыттар киһиэн ооньуулларын өйдүүбүн. Ол курдук, Саргы Сивцева, Тая Мухина, Тая Охлопкава уонна кинилэртэн эдэрдэрэ Настя Степанова (Тасик) уо.д. күлүөрэ ооньууллара. Эдэр эрчимнээх өттүлэрэ Максим Тихонов, Прокопий Васильев, Прокопий Охлопков, Юрий Баишев, Григорий Новгородов, Иннокентий Данилов мээчиги сиргэ түһэрбэккэ, сытыы охсуулаах уонна кылбар быраһылаах ооньууну көрдөрбүттэрэ.

Кэнники волейбол площадкаһын оскуола кэннигэр, Н.Ф. Азаров салаһытынан ордук оскуола оҕолоро: убайды-быраатты Данил, Сеня Гаврильевтар, Сеня Новгородов, Афоня Слепцов, Гая Сысолэтин, Вита Степанов уо.д. оҕо хаһытынан толорбуттара. Үһүс площадкаһы эдэр ыччаттарга Максим Тихонов салалтатынан трасса нөгүө, билигин таһа заправа турар миэстэтин таһыгар, оччолорго армияттан саһа кэлбит, үрдүк уонна орто анал үөрэхтэрин бүтэрибт уолаттар, куустарх үлэ кэнниттэн сыһабыттары танаһаран дуоһуйа оньуобуттара.

Төрдүс площадка аны элбэх

**СЫННАЛААННА**

Күлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү
Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү	Сүлүбүтү өткөһүтү

Принц женился. Злодей убит. Это просто диснеевский уикенд на Земле!

Всероссийский субботник - это день, когда те, кто никогда не мусорит, убирают за всеми остальными...

Ночной звонок из логовой: - Не подумайте ничего плохого, мы исключительно по поводу вашего спокойного сна...

Чтобы купить квартиру в центре Москвы, нужно работать 400-450 лет: вот видите - правительство заботится о том, чтобы мы жили как можно дольше!

Если Ваша жена - клад, то Вам принадлежат только 25%.

Мужик не видел своего друга около 30 лет и, к своему удивлению, насчитал в его доме 11 детей. - Вы, должно быть,



очень счастливы? - Да что ты. Она постоянно кричит и ворчит на меня. По правде говоря, я боюсь ее. - Тогда зачем настрогал столько детей? - В толпе легче затеряться.

жевачки с микимаусом...» он ей: - Да ты сама как микимаус, я тебе чего, маленький что ли, жевачки брать с микимаусом, дай вон те, с терминатором.

В магазине продавщица жирная мужику сдачу сдать не могла, мелочи нету.. говорит «возьмите

Самая страшная фраза школьного детства: "Так, а теперь убираем учебники и достаём двойные листочки...".

**Ответы на сканворд №54-55**

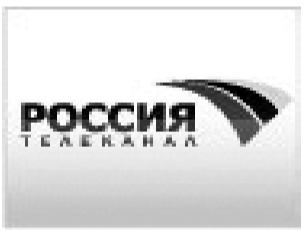
О	Т	П	Р	Ы	С	К	Т	С	К
О	А	У	М	Я	Ч	И	К		
П	Р	О	С	Ь	Б	А	Г	Т	О
Е	П	Т	К	А	Т	О	К		
О	Р	Г	А	Н	И	К	Ч	А	Д
О	Н	Д	А	Т	Р	А	Б	П	
Е	У	Р	О	К	О	Б	Ь		
М	А	З	У	Т	В	Т	О	Р	О
О	Д	И	Г	О	Л	Е			
С	М	Ы	С	Л	С	М	О	К	В
Б	Ш	У	Х	О	В	О	И	Н	
К	О	К	О	С	С	Б	О	Р	К
А	О	Д	О	У	Н				
Ш	Б	Л	О	Н	Д	И	Н	К	А
П	Е	Р	У	Я	И	Н	Д	У	С
И	Х	А	Р	Ч	Ф	Р			
С	П	Л	А	В	Е	Р	А	Л	А
И	Н	Е	Г	Р	О	Т			
И	Н	Ж	И	Р	В	И	К	Т	О
Г	Е	С	Т	Ь	Т	О	Р	Ф	

	14.05	15.05	16.05	17.05	18.05	19.05	20.05
<b>Гисметед</b>	<b>СБ</b>	<b>ВС</b>	<b>ПН</b>	<b>ВТ</b>	<b>СР</b>	<b>ЧТ</b>	<b>ПТ</b>
Намцы	☀️	☀️	☀️	☀️	☀️	☀️	☀️
Облачность	☁️	☁️	☁️	☁️	☁️	☁️	☁️
Осадки	☔️	☔️	☔️	☔️	☔️	☔️	☔️
Температура днем °С	+9°	+18°	+14°	+15°	+15°	+22°	+20°
Температура ночью °С	-1°	+6°	+3°	+6°	+4°	+8°	+7°
Давл. мм рт.ст.	753	748	744	744	746	743	750
Влажность %	27	28	35	17	18	25	47
Ветер м/сек	5	3	5	4	6	5	1
Комфорт °С	+8	+18	+14	+15	+15	+20	+19



**Понедельник, 16 мая**  
 05.00 Хоккей. Чемпионат мира. Финал. Прямой эфир из Словакии  
 06.30 Доброе утро  
 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости  
 09.05 Контрольная закупка  
 09.40 Жить здорово!  
 10.50 Жжкх  
 11.45 Женский журнал  
 12.20 Модный приговор  
 13.20 Детективы  
 14.00 Другие новости  
 14.20 Понять. Простить  
 15.20 Хочу знать  
 15.50 Т/с «Обручальное кольцо»  
 16.50 Федеральный судья  
 18.15 Т/с «След»  
 18.55 Давай поженемся!  
 19.55 Пусть говорят  
 21.00 Время  
 21.30 Т/с «Выхожу тебя искать»  
 23.50 Т/с «Следствие по телу»  
 00.40 Х/ф «Люди Икс»  
 02.35 Х/ф «Парк культуры и отдыха»

**Вторник, 17 мая**  
 05.00 Доброе утро  
 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости  
 09.05 Контрольная закупка  
 09.40 Жить здорово!  
 10.50 Жжкх  
 11.45 Женский журнал  
 12.20 Модный приговор  
 13.20 Детективы  
 14.00 Другие новости  
 14.20 Понять. Простить  
 15.20, 04.20 Хочу знать  
 15.50 Т/с «Обручальное кольцо»  
 16.50 Федеральный судья  
 18.15 Т/с «След»  
 18.55 Давай поженемся!  
 19.55 Пусть говорят  
 21.00 Время  
 21.30 Т/с «Выхожу тебя искать»  
 22.30 Свидетели  
 23.50 На ночь глядя  
 00.45 Х/ф «Правда о кошках и собаках»  
 02.35 Х/ф «Озеро страха - 2»



**Понедельник, 16 мая**  
 05.00 Утро России  
 09.05 С новым домом!  
 10.00 О самом главном  
 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести  
 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва  
 11.50 Д/ф «Маршал Жуков против бандитов Одессы. Правда о «Ликвидации»»  
 12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»  
 14.50 Дежурная часть  
 15.05 Т/с «Ефросинья. Продолжение»  
 16.50 Т/с «Все к лучшему»  
 17.55 Т/с «Институт благородных девиц»  
 18.55 Прямой эфир  
 20.50 Спокойной ночи, малыши!  
 21.00 Т/с «Крутые берега»  
 23.15 Городок  
 00.10 Вести+  
 00.30 Профилактика  
**Вторник, 17 мая**  
 05.00 Утро России  
 09.05 С новым домом!  
 10.00 О самом главном  
 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести  
 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва  
 11.50 Д/ф «Алексей Маресьев. Судьба настоящего человека»  
 12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»  
 14.50 Дежурная часть  
 15.05 Т/с «Ефросинья. Продолжение»  
 16.50 Т/с «Все к лучшему»  
 17.55 Т/с «Институт благородных девиц»  
 18.55 Прямой эфир  
 20.50 Спокойной ночи, малыши!  
 21.00 Т/с «Крутые берега»  
 23.05 Вести+  
 23.25 Д/ф «Березка». Капитализм из-под полы!  
 00.20 Профилактика  
 01.25 Горячая десятка  
**Среда, 18 мая**  
 05.00 Утро России

**Среда, 18 мая**  
 05.00 Доброе утро  
 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости  
 09.05 Контрольная закупка  
 09.40 Жить здорово!  
 10.50 Жжкх  
 11.45, 13.50 Женский журнал  
 12.10 Модный приговор  
 13.10 Детективы  
 14.00 Другие новости  
 14.20 Понять. Простить  
 15.20, 04.30 Хочу знать  
 15.50 Т/с «Обручальное кольцо»  
 16.50 Федеральный судья  
 18.15 Т/с «След»  
 19.00 Пресс-конференция Президента Российской Федерации Дмитрия Медведева. Прямая трансляция. По окончании - Время  
 21.30 Т/с «Выхожу тебя искать»  
 22.30 Среда обитания  
 23.50 Т/с «Белый воротничок»  
 00.45 Х/ф «Камера»  
 02.50 Х/ф «Мстители»

**Четверг, 19 мая**  
 05.00 Доброе утро  
 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 23.30 Новости  
 09.05 Контрольная закупка  
 09.40 Жить здорово!  
 10.50 Жжкх  
 11.45 Женский журнал  
 12.20 Модный приговор  
 13.20 Детективы  
 14.00 Другие новости  
 14.20 Понять. Простить  
 15.20 Хочу знать  
 15.50 Т/с «Обручальное кольцо»  
 16.50 Федеральный судья  
 18.15 Т/с «След»  
 18.55 Давай поженемся!  
 19.55 Пусть говорят  
 21.00 Время  
 21.30 Т/с «Выхожу тебя искать»  
 22.30 Человек и закон  
 23.50 Судите сами  
 00.50 Х/ф «Зицпредседатель»  
 02.50 Х/ф «Поворот не туда: Тупик»

**Пятница, 20 мая**  
 05.00 Доброе утро  
 09.00, 12.00, 15.00, 18.00 Новости  
 09.05 Контрольная закупка  
 09.40 Жить здорово!  
 10.50 Жжкх  
 11.45 Женский журнал  
 12.20 Модный приговор  
 13.20 Детективы  
 14.00 Другие новости  
 14.20 Понять. Простить

09.05 С новым домом!  
 10.00 О самом главном  
 11.00, 14.00, 16.00 Вести  
 11.30, 14.30, 16.30 Вести-Москва  
 11.50 Д/ф «Звездная любовь Виталия Соломина»  
 12.50 Д/ф «Нормандия - Неман. В небесах мы летали одни...»  
 14.50 Дежурная часть  
 15.05 Т/с «Все к лучшему»  
 16.50 Т/с «Институт благородных девиц»  
 17.55 Прямой эфир  
 19.00 Пресс-конференция Президента Российской Федерации Дмитрия Медведева. Прямая трансляция. По окончании - Вести  
 21.25 Т/с «Охраняемые лица»  
 00.15 Вести+  
 00.35 Д/ф «Монолог в 4-х частях. Станислав Говорухин»  
 01.40 Профилактика

**Четверг, 19 мая**  
 05.00 Утро России  
 09.05 С новым домом!  
 10.00 О самом главном  
 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести  
 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва  
 11.50 Д/ф «Драма Ивана Бровкина»  
 12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»  
 14.50 Дежурная часть  
 15.05 Т/с «Ефросинья. Продолжение»  
 16.50 Т/с «Все к лучшему»  
 17.55 Т/с «Институт благородных девиц»  
 18.55 Прямой эфир  
 20.50 Спокойной ночи, малыши!  
 21.00 Т/с «Охраняемые лица»  
 22.50 Поединок  
 23.50 Вести+  
 00.10 Д/ф «Монолог в 4-х частях. Станислав Говорухин»  
 01.15 Профилактика

**Пятница, 20 мая**  
 05.00 Утро России  
 09.05 Мусульмане  
 09.15 С новым домом!  
 10.00 О самом главном  
 11.00, 14.00, 16.00, 20.00 Вести  
 11.30, 14.30, 16.30, 20.30 Вести-Москва  
 11.50 Мой серебряный шар  
 12.50 Т/с «Кулагин и партнеры»  
 14.50 Дежурная часть

15.20 Хочу знать  
 15.50 Т/с «Обручальное кольцо»  
 16.50 Жди меня  
 18.20 Поле чудес  
 19.10 Давай поженемся!  
 20.00 Пусть говорят  
 21.00 Время  
 21.30 Достояние республики  
 23.45 Х/ф «Нарыбalkу!»  
 01.25 Х/ф «В открытом море»  
 03.15 Х/ф «451 градус по Фаренгейту»

**Суббота, 21 мая**  
 05.30, 06.10 Х/ф «Трын-трава»  
 06.00, 10.00, 12.00 Новости  
 07.20 Играй, гармонь любимая!  
 08.10 Мультфильм  
 09.00 Умницы и умники  
 09.40 Слово пастыря  
 10.15 Смак  
 10.50 Вкус жизни  
 12.15 Среда обитания  
 13.20 Д/ф «Мой отец - академик Сахаров»  
 14.20 Т/с «По ту сторону волков»  
 18.05 Кто хочет стать миллионером?  
 19.10 Х/ф «Взрослая дочь, или Тест на...»  
 21.00 Время  
 21.15 Фабрика звезд. Возвращение  
 23.25 Проекторперисхилтон  
 00.00 Х/ф «Мне бы в небо»  
 02.00 Х/ф «Черная вдова»  
 03.55 Х/ф «Опека»  
 05.30 Хочу знать

**Воскресенье, 22 мая**  
 06.00, 10.00, 12.00 Новости  
 06.10 Х/ф «Инспектор уголовного розыска»  
 07.50 Армейский магазин  
 08.20 Мультфильм  
 09.10 Здоровье  
 10.15 Непутевые заметки  
 10.30 Пока все дома  
 11.25 Фазенда  
 12.20 Кумиры  
 13.25 Х/ф «Мировой парень»  
 15.00 Д/ф «Главная роль для любимой актрисы»  
 16.00 Х/ф «Еще раз про любовь»  
 17.50 Минута славы  
 21.00 Время  
 22.00 Большая разница  
 23.00 Познер  
 00.05 Х/ф «Разомкнутые объятия»  
 02.30 Х/ф «Зомби по имени Шон»  
 04.20 Детективы

15.05 Т/с «Ефросинья. Продолжение»  
 16.50 Т/с «Все к лучшему»  
 17.55 Т/с «Институт благородных девиц»  
 20.50 Спокойной ночи, малыши!  
 21.00 Фактор А  
 22.30 Концерт Лары Фабиан и Игоря Крутого из Государственного Кремлевского Дворца  
 00.30 Х/ф «Любовники»

**Суббота, 21 мая**  
 05.05 Х/ф «Пропашие среди живых»  
 06.45 Вся Россия  
 06.55 Сельское утро  
 07.25 Диалоги о животных  
 08.00, 11.00, 14.00 Вести  
 08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва  
 08.20 Военная программа  
 08.50 Субботник  
 09.30 Городок  
 10.05 Д/ф «Исключительно наука. Никакой политики. Андрей Сахаров»  
 11.20 Дежурная часть  
 11.50 Честный детектив  
 12.20, 14.30 Т/с «Вера, Надежда, Любовь»  
 16.15 Субботний вечер  
 18.10 Десять миллионов с Максимом Галкиным  
 19.10, 20.40 Х/ф «Я дождусь...»  
 20.00 Вести в субботу  
 23.40 Девчата  
 00.20 Х/ф «Ромео должен умереть»

**Воскресенье, 22 мая**  
 05.00 Х/ф «Земля Санникова»  
 06.40 Сам себе режиссер  
 07.30 Смехопанорама  
 08.00 Утренняя почта  
 08.40 Сто к одному  
 09.25 Города и Веси  
 10.20 Неделя в городе  
 11.00, 14.00 Вести  
 11.10 С новым домом!  
 11.25, 14.30 Т/с «Вера, Надежда, Любовь»  
 14.20 Вести-Москва  
 15.55 Сметься разрешается  
 17.55 Х/ф «По следу Феникса»  
 20.00 Вести недели  
 21.05 Т/с «Достоевский»  
 23.05 Специальный корреспондент  
 00.05 Х/ф «Зодиак»



**16 мая, понедельник**  
 7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 7:10 «Новый день» прямой эфир  
 7:30 «Геван»: Улуро Адо из рода Куриль  
 8:00 «Саха Сирэ» информационной биэрии  
 8:15 «Кыайыга анамыт фестиваль» («Томпо») ТВ  
 8:45 «Күнчээн»: Айыы оҕото  
 9:00 «Якутия» информационная программа  
 9:15 «Харахдалыгар» ток-шоу  
 20:15 «Федерация»  
 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 21:05 «Эргимтэ»  
 21:20 «Аал-луук мас»: Айыы сыйдааһа  
 21:50 «Недвижимость в Якутии»  
 22:05 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

**17 мая, вторник**  
 7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 7:10 «Новый день» прямой эфир  
 7:30 «Полярная звезда»  
 8:00 «Саха Сирэ» информационной биэрии  
 8:15 «Хаар айан» автошоу («Нам») ТВ  
 8:45 «Күнчээн»: Ымыычаан  
 9:00 «Якутия» информационная программа  
 9:15 «Чэгийэн» аһаҕас эфир  
 20:00 «Бизнес-формула»  
 20:15 «Уус кыһата»  
 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 21:05 «Точка кипения»  
 21:35 «Простые истины»



**Понедельник, 16 мая**  
 11.00, 14.55, 18.15 Все включено  
 11.55 Технологии спорта  
 12.25 Основной состав  
 13.00, 14.35, 14.50, 18.00, 21.35, 06.10 Вести-Спорт  
 13.15, 17.40, 04.00, 07.25 Вести.гу  
 13.30, 06.20, 07.40 Страна.гу  
 14.00 В мире животных с Николаем Дроздовым  
 15.55 Х/ф «Живой щит»  
 19.15 Хоккей. Чемпионат мира. Финал. Трансляция из Словакии  
 21.55 Футбол. Первенство России. Футбольная Национальная Лига. «Динамо» (Брянск) - «Нижний Новгород». Прямая трансляция  
 23.55 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. Финал. «Динамо» (Москва) - «Динамо» (Казань). Прямая трансляция  
 01.45 Денис Лебедев. Перед боем  
 02.15 Х/ф «Тени прошлого»  
 04.15 Неделя спорта  
 05.10, 10.00 Top Gear  
 08.00 Футбол. Премьер-лига. «Зенит» (Санкт-Петербург) - «Рубин» (Казань)

**Вторник, 17 мая**  
 11.00, 14.50, 19.05 Все включено  
 12.00, 05.35 Top Gear  
 13.00, 14.35, 18.00, 22.00, 04.15, 07.45 Вести-Спорт  
 13.15, 17.40, 04.00, 09.40 Вести.гу  
 13.30 Страна.гу  
 15.50 Х/ф «Похороны»  
 18.15 Неделя спорта  
 20.15 Х/ф «Тени прошлого»  
 22.20, 06.40 Профессиональный бокс. Лучшие бои Роя Джонса  
 23.25 Рой Джонс. Перед боем  
 23.55 Футбол. Первенство России. Футбольная Национальная Лига. «Химки» - «Торпедо» (Москва). Прямая трансляция  
 02.00 Х/ф «Солдаты Буффало»  
 04.35, 09.55 Футбол России  
 07.55 Моя планета

**Среда, 18 мая**  
 11.00, 14.50, 19.20, 10.45 Все включено  
 11.55, 05.05, 09.10 Top Gear  
 13.00, 14.35, 18.00, 21.55, 04.15,

22:05 «Выбор недели»  
 22:20 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
**18 мая, среда**  
 7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 7:10 «Новый день» прямой эфир  
 7:30 «Аты-эргизэн үлэһиттэрин спартакиадада» («Хотун Булугу») ТВ  
 8:00 «Саха Сирэ» информационной биэрии  
 8:15 «Айылба уонна киһи» («Ньурба») ТВ  
 8:45 «Күнчээн»  
 9:00 «Якутия» информационная программа  
 9:15 «Социум» прямой эфир  
 20:00 «Тыа сирэ»  
 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 21:05 «Охота и рыбалка в Якутии»  
 21:30 «Кинозавод»  
 22:00 «Вырастай-ка»  
 22:15 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

**19 мая, четверг**  
 7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 7:10 «Новый день» прямой эфир  
 7:30 «Хотугу сулус»: Олонго эйгэтэ  
 8:00 «Саха Сирэ» информационной биэрии  
 8:15 «Из Тайвана с победой!» (ТВ «Чароит») ТВ  
 8:45 «Күнчээн»  
 9:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 9:15 «Диалог с властью» прямой эфир  
 20:00 «Муниципалитет»  
 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 21:05 «Үрдэл» аһаҕас эфир  
 21:50 «Выбор недели»  
 22:05 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа

**20 мая, пятница**  
 7:00 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 7:10 «Новый день» прямой

07.40 Вести-Спорт  
 13.15, 17.40, 04.00, 08.55 Вести.гу  
 13.30, 07.50 Моя планета  
 15.50 Х/ф «Исполнение приказа»  
 18.15 Футбол России  
 19.55 Х/ф «Солдаты Буффало»  
 22.10, 06.25 Профессиональный бокс. Лучшие бои Дениса Лебедева  
 23.25 Денис Лебедев. Перед боем  
 23.55 Футбол. Первенство России. Футбольная Национальная Лига. «Урал» (Екатеринбург) - «КАМАЗ» (Набережные Челны). Прямая трансляция  
 01.55 Футбол. Товарищеский матч. «Зенит» (Россия) - «Бавария» (Германия). Прямая трансляция  
 04.35 Д/ф «Небесный щит»  
 10.15 Технологии спорта

**Четверг, 19 мая**  
 11.00, 14.50, 18.45 Все включено  
 11.40, 09.10 Top Gear  
 13.00, 14.35, 18.00, 22.00, 04.15, 07.05 Вести-Спорт  
 13.15, 17.40, 04.00, 08.55 Вести.гу  
 13.30, 08.15 Моя планета  
 15.45 Х/ф «Гобег из тюрмы»  
 18.15 Начать сначала  
 19.55 Футбол. Товарищеский матч. «Зенит» (Россия) - «Бавария» (Германия)  
 22.15, 06.00 Профессиональный бокс. Лучшие бои Роя Джонса  
 23.20, 10.30 Спортивная наука  
 23.55 Волейбол. Чемпионат России. Женщины. Финал. «Динамо» (Казань) - «Динамо» (Москва). Прямая трансляция  
 01.45 Д/ф «Небесный щит»  
 02.10 Х/ф «Напролом»  
 04.35 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы  
 05.05 Top Gear  
 07.15 Наука 2.0

**Пятница, 20 мая**  
 11.00, 14.50, 19.50 Все включено  
 12.00 Top Gear  
 13.00, 14.35, 17.35, 23.50, 04.55, 05.10, 08.30 Вести-Спорт  
 13.15, 17.20 Вести.гу  
 13.30 Наука 2.0  
 14.00, 09.10 Моя планета  
 14.15 Рыбалка с Радзиевским  
 15.25 Х/ф «Солдаты Буффало»  
 17.55, 21.55 Формула-1. Гран-при Испании. Свободная практика. Прямая трансляция  
 20.05 Х/ф «Напролом»  
 00.05, 05.20 Территория боя  
 01.15, 10.10 Футбол России. Перед туром  
 02.00 Футбол. Премьер-лига.

эфир  
 17:30 «Геван»  
 18:00 «Саха Сирэ» информационная биэрии  
 18:15 «Таптап дьикти күүһэ» («Таатта») ТВ  
 18:45 «Күнчээн»  
 19:00 «Якутия» информационная программа  
 19:15 «Парламентский вестник»  
 19:45 «Хангыл» («Хангалас») ТВ  
 20:30 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа  
 21:05 «Восхождение прекрасному» концерт ансамбля «Кыталык» Ич.  
 22:25 «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа (по г. Якутску)

**21 мая, суббота**  
 17:00 «Филиал НБК в Москве»  
 17:30 «Тарбаахптыын астыаха»  
 18:00 «Истинг илдьит»  
 18:45 «Моя школа»  
 19:15 «Күнчээн»: «Кэрэ биһигэр» эбэрдэ  
 19:30 «Саха Сирэ. Күнтэн күн» информационной биэрии  
 20:05 «2+2»  
 20:35 «Государственная поддержка малого бизнеса»  
 20:55 Клубу «Сударушка»-15 лет  
 21:10 «Аал-луук мас»  
 21:55 «ТВ-спорт»: Чемпионат ДВФО по вольной борьбе

**22 мая, воскресенье**  
 17:00 «Полярная звезда»  
 17:45 «Пропеллер»  
 18:00 «Истинг илдьит»  
 18:25 «Мечты сбываются» Национальный художественный музей РС(Я)  
 18:55 «Кино без барьеров»: Биир күн...  
 19:30 «Якутия. День за днем» информационная программа  
 20:05 «Большой репортаж большой республики»  
 20:30 «Сардаана»  
 21:15 «Алтан аарыктойуга» Ич.  
 22:00 «ТВ-спорт»: Чемпионат мира по тхэквандо  
 22:30 «Праздник в нашем доме»

«Рубин» (Казань) - «Локомотив» (Москва). Прямая трансляция  
 04.25, 08.40 Вести.гу. Пятница  
 06.25 Профессиональный бокс. Лучшие бои Дениса Лебедева и Роя Джонса  
**Суббота, 21 мая**  
 11.00, 13.45, 09.55 Моя планета  
 13.00, 14.40, 14.55, 17.20, 21.40, 05.00, 05.15, 08.20 Вести-Спорт  
 13.15 Вести.гу. Пятница  
 14.10 В мире животных с Николаем Дроздовым  
 15.00, 08.30 Индустрия кино  
 15.30 Х/ф «Напролом»  
 17.40 Футбол. Премьер-лига. «Томь» (Томск) - «Зенит» (Санкт-Петербург). Прямая трансляция  
 19.40 Территория боя  
 20.45, 09.00 Top Gear  
 21.55 Формула-1. Гран-при Испании. Квалификация. Прямая трансляция  
 23.05 Профессиональный бокс. «Битва двух империй». Денис Лебедев (Россия) против Роя Джонса (США). Прямая трансляция из Москвы  
 02.40 Х/ф «3000 миль до Грейсленда»  
 05.25 Профессиональный бокс. «Битва двух империй». Денис Лебедев (Россия) против Роя Джонса (США). Трансляция из Москвы  
 06.25 Смешанные единоборства. Кубок дружественных наций. Трансляция из Украины  
**Воскресенье, 22 мая**  
 11.00, 13.30 Моя планета  
 13.00, 14.30, 14.45, 17.40, 20.55, 03.15, 06.40 Вести-Спорт  
 13.15 Рыбалка с Радзиевским  
 14.00 Рейтинг Тимофея Баженова. Законы природы  
 14.50 Страна спортивная  
 15.20 Х/ф «3000 миль до Грейсленда»  
 17.55 Магия приключений  
 18.55 Синхронное плавание. Кубок Европы. Прямая трансляция из Великобритании  
 21.10, 09.15 Гран-при с Алексеем Поповым  
 21.45 Формула-1. Гран-при Испании. Прямая трансляция  
 00.15 Футбол. Чемпионат Англии. Последний тур. Прямая трансляция  
 03.30 Вести-Спорт. Местное время  
 03.40 Смешанные единоборства  
 06.50 Тенис. Ролан Гаррос. Трансляция из Франции  
 09.45 Формула-1. Гран-при Испании

## СНИЖЕНЫ ПРОЦЕНТЫ НА СЕЗОННЫЕ КРЕДИТЫ

**В преддверии весеннего сева Россельхозбанк в очередной раз значительно снизил процентные ставки на сезонные кредиты**

Россельхозбанк, как главный финансовый институт поддержки АПК, в целях поддержания постоянной обратной связи с регионами и оперативного внесения изменений в условия кредитования создал во всех филиалах банка штаб по организации финансирования проведения сезонных полевых работ. Штаб регулярно рассматривает вопросы доступности кредитов на сезонные работы, включая снижение ставок и оперативность принятия решений об их выдаче.

Сегодня, к сожалению, ресурсы для выезда на поле есть не у всех, и без сотрудничества с банками и кредитными кооперативами им не обойтись. Заемные средства нужны как для закупки запчастей и семян, так и покупки техники взамен устаревшей. В этой ситуации банк готов поддержать сельское население, чтобы они смогли компенсировать понесенные убытки, восстановить силы и нормально работать.

На данный момент потребность заемщиков по данным ОАО «Россельхозбанк» оценивается в размере 70 млрд. рублей, в случае поступления новых заявок банк готов обеспечить дополнительный объем кредитования. В этом году ОАО «Россельхозбанк» на эти цели зарезервировал 105 млрд. рублей, при этом - с минимальными ставками. Такие объемы средств для сезонных работ банки в России резервируют впервые за последние годы.

Что касается ставок, то даже в самый разгар экономического кризиса Россельхозбанк, в отличие от большинства других кредитных организаций, сдерживал рост процентов. А в 2010 году шесть раз снижал ставки по кредитам для АПК.

В этом году средства, выделяемые банком аграриям, стали еще доступнее. Буквально на днях Россельхозбанк в очередной раз существенно снизил ставки. Сейчас, в зависимости от сроков кредитования, ставки колеблются от 7,75 до 10% годовых. Таким образом, за полгода снижение ставок по кредитам составило до 4,5%. На сегодняшний день проценты находятся на минимуме. Самое привлекательное в том, что кредиты на проведение сезонных работ в Россельхозбанке к тому же субсидируются из федерального и регионального бюджетов. А значит, в итоге они оказываются еще дешевле.

До 13% снижены ставки и по долгосрочным кредитам на покупку сельхозтехники, дофинансирование инвестиционных проектов по строительству животноводческих ферм, на строительство жилья на селе. Улучшены условия финансирования и для потребительских кооперативов. Чтобы предприятия могли оперативно пополнять свои оборотные средства и стабильно работать в нынешних непростых условиях, Россельхозбанк значительно снизил ставки по кредитам в форме овердрафт.

Что касается льготных кредитов, то сельхозпроизводители могут выбрать два стандартных кредитных продукта. Первый - кредит на текущие цели. Его выдают на год - полтора. Это и есть те самые «сезонные» деньги, на которые многие аграрии покупают удобрения, семена, корма, ГСМ. Кроме того, текущий кредит можно получить на оплату аренды земли, покупку запчастей и материалов для ремонта сельхозтехники, оборудования, грузовых автомобилей и тракторов.

Второй кредит - на инвестиционные цели - предусматривает «длинные» деньги на срок до десяти лет в зависимости от целей кредитования с предоставлением льготного периода по погашению основного долга до 3-х лет с момента выдачи первого транша. В основном, инвестиционные кредиты выдаются на строительство, реконструкцию и модернизацию объектов производства сельхозпродукции, внедрение новых технологий и приобретение техники/оборудования.

В преддверии посевной банком принято беспрецедентное решение - кредит можно полностью оформить под залог урожая будущего года, без предоставления дополнительного другого обеспечения. Хочется отметить, что при определении залоговой стоимости банк берет в расчет текущие рыночные цены. При этом Россельхозбанк отменил ограничения по перечню сельхозкультур, будущий урожай которых принимается в залог.

Банк работает на рынке уже более 10 лет и хорошо знает обо всех трудностях, с которыми сталкиваются люди при оформлении кредитов. Правильно заполнить документы сельчанам, не имеющим подобного опыта, иногда бывает сложно. Чтобы максимально облегчить этот процесс, банк упростил формы документов для получения кредита, а сотрудники банка помогают будущим заемщикам их заполнять. Сотрудники прикладывают максимум усилий для того, чтобы «бумажный вопрос» не отвлекал аграриев от производства. В этом году банк значительно упростил процедуру получения кредитов и уменьшил время рассмотрения кредитных заявок. Решение о выдаче кредита принимается в течение 4 дней с момента получения пакета необходимых документов, перечень которых также существенно сократился. При этом заемщики, давно обслуживающиеся и имеющие положительную кредитную историю в банке, предоставляют только отсутствующие в кредитном досье документы, причем они могут взять 30-дневную отсрочку для предоставления недостающих документов.

С этого года ОАО «Россельхозбанк» существенно упростил выдачу кредитов на сумму до 15 млн. рублей для малых форм хозяйствования. Кроме того, банк продолжил кредитную программу специально для владельцев семейных молочных ферм и личных подсобных хозяйств. Они получают стартовый капитал для расширения своего дела. С октября 2010 года для граждан, ведущих личное подсобное хозяйство и имеющих положительную кредитную историю, действует специальная кредитная линия «Успешный партнер». Для них ставка составляет 14,5%.

Россельхозбанк значительно упростил условия взаимодействия с гарантийными фондами, предоставляющими поручительства субъектам малого и среднего бизнеса, у которых нет необходимой залоговой базы. В частности, отменено обязательное условие о необходимости размещения гарантийным фондом средств на депозит в банке. Вместе с тем, если гарантийный фонд их размещает, то объем его поручительств сможет вдвое превысить объем размещенных средств.

Банк уверен, что, как и в прошлые годы, благодаря кредитной поддержке аграрии вовремя и в полном объеме завершат посевную кампанию, и, самое главное, - смогут заложить хорошую базу под высокий и качественный урожай.

### Справка

Россельхозбанк – основа национальной кредитно-финансовой системы обслуживания агропромышленного комплекса России. Созданный в 2000 году, сегодня банк является крупнейшим кредитором АПК страны, занимает четвертое место в банковской системе России по объему активов, входит в число лидеров рейтинга надежности крупнейших российских банков, обладает второй по величине региональной сетью, насчитывающей более 1600 точек продаж по всей стране. В собственности государства находятся 100% акций банка. Кредитный портфель банка на 1 марта текущего года – 737,4 млрд. руб. (по данным ОАО «Россельхозбанк»).


**КПКГ** Свид. 14 №000935804, ОГРН 1061435054053  
**АЛСА-Кредит**  
*С Нами надежно и удобно!*  
 с. Намцы ул. Чернышевского, 14 Тел.: 42-065

Предлагаем размещение личных сбережений для получения стабильного высокого дохода  
Сберегательная программа:

Наименование программы	Годовая ставка	Минимальный срок, месяц	Пополнение
«СРОЧНЫЙ»	12	1	-
«СЕРЕБРЯНЫЙ»	24	3	+
«ДИВИДИОННЫЙ»	26	3	+
«АЛМАЗНЫЙ»	28	6	+
«ЗОЛОТОЙ»	30	12	+
«ЕЖЕМЕСЯЧНЫЙ ПРОЦЕНТ»	22	12	-

Только для членов КПКГ

- Возможность пополнения своего счета
- Высокая доходность при высокой надежности
- Широкий выбор программ
- Возможность снятия личных сбережений в дополнительных офисах в республике
- Индивидуальный подход каждому клиенту

**Выдаем потребительские займы**

- **Право досрочного погашения займа**  
Доверие. Стабильность. Развитие.

**Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ**

**ОТДЕЛЫ:** информация,  
 сурук, төрүт культура — 41496;;  
 бухгалтерия — 41141;  
 факс — 41141;  
 редакционной- издательской  
 ситим — 41332

**Тэрийэн таһаарааччылар:** СР Правительствота, «Нам улууһун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428**.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэвитин, дыһэит аадырыһын чопчу ыйы. Редакцияга кирибит суруктар төннөрүллүбэтэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биир буолбат.**

**“ЭНСИЭЛИ” - Нам улууһун хаһыата.**  
**678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл, Заложной ул. 4.**  
 E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат  
 РИС талылына, та ылынна  
 уонна бэчээттир сыаһар бэчээттэнэ.  
**Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная ул. №4  
 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. лиис  
**Кө үл сыананан атыланар**  
**Индексэ — 54889.** Тираһа — 2332  
 Бэчээккэ илии баттанытын графига —  
 12:00 ч. 13.05.2011 с.  
 Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 13.05.2011 с.



